

PROLETARCI VSEH DEŽEL ZDRUŽITE SE!

Ljudska

PRAVICA

LETO XXI. Štev. 254

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
betka / Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 v MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE (ZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI z «BORBO»

ZENEVSKA KONFERENCA ŠTIRIH ZUNANJIH MINISTROV

DVA RAZŠIRJENA PREDLOGA

Živahna diplomatska dejavnost v zvezi s konferenco — Peking predlaga sestanek z Dullesom

Zeneva, 28. okt. — Za na prvih sejah zunanjih ministrov ZDA, SZ, Velike Britanije in Francije so predstavniki zahodnih veselij izrazili željo, da bi začeli razpravljati o predlogih glede združitve Nemčije in izgradnji varnostnega sistema v Evropi.

Na zahtevo sovjetskega ministra Molotova, ki se je postavil na stališče, da je že pozno in da na prvi seji ne bo možno razpravljati o tem, so objavo predlogov zahodnih veselij odložili na danes.

Druga seja je bila danes popoldne.

Pred tem se je iz Pariza vrnil Antoine Pinay, ki je včeraj zaprosil za kratek »dopust«, da bi prisostvoval glasovanju o zaupnici Faurov in gladi.

PREDLOG ZAHODNIH VESELIJ

Spomenico zahodnih veselij s predlogom o »združitvi Nemčije« in o »Evropski varnosti« so objavili danes pred drugo sejo ministrov. V spomenici so izražene osnovne ideje o povezavi teh dveh vprašanj o katerih so v zadnjem času že mnogo govorili.

Zahodni predlog predvideva združitvi Nemčije na podlagi znanega Edenovega načrta — svobodne in tajne volitve pod mednarodnim nadzorstvom, sprejem nove ustave podpis mirovne

pogodbe in zstava splošno nemške vlade. Združena Nemčija bi imela pravico pridružiti se katerikoli sporazumu ali zvezi.

Sporazum o varnosti, ki bi bil sklenjen hkrati z združitvijo Nemčije bi vseboval določbe s katerimi se vse včlanjene države odrekajo uporabi sile ter določbo o upostavitvi demilitariziranih obkraj meja združene Nemčije. Vsi udeleženci sporazuma bi se zavezali, da bodo žrtvi morebitne agresije pristopili na pomoč.

Edini novi element je ideja o organizaciji »varnega omrežja« v obeh delno demilitariziranih conah, ki bi opozarjali na nevarnost nenadnega napada. Radarje v zahodni coni bi upravljali ljudje z Vzhoda, radarško omrežje na Vzhodu pa bi imeli v rokah »zapadnjaki«.

SOVJETSKI PREDLOG

Sovjetska delegacija je sporočila na današnji seji svoj predlog »splošnega sporazuma o kolektivni varnosti v Evropi«. Le-ta se ne razlikuje bistveno od načrta, ki ga je julija Bulganin razložil na konferenci ministrskih predstavnikov.

V novem sovjetskem predlogu sta dve etapi pri upostavitvi varnostnega sistema, za kateri se je zavzemal Molotov na berlinski konferenci, označenimi s posebnimi poglavji.

Glavna načela prvega poglavja so naslednja: Vseevropske države, vstevši obe Nemčiji, kakor tudi ZDA, lahko postanejo članice sporazuma. Ta pravica pripada tudi bodoči združeni Nemčiji. Vse članice se zavezujejo, da se bodo vzdržale agresije. Agresijo na katerokoli izmed njih bi imeli za agresijo na vse. Članice sporazuma ne bodo sodelovale v nobeni zvezi, ki bi bila naperjena do pred katerokoli izmed njih. Osmutek sporazuma predvideva tudi razvijanje gospodarskih in kulturnih stikov med članicami, kakor tudi pravico LR Kitajske, da pošlje svojega opazovalca.

Čestitka predsednika Tita Djelalu Bajaru

Beograd, 28. okt. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku republike Turčije Djelalu Bajaru ob turškem narodnem prazniku naslednjo brzojavko:

»Ob prazniku narodnega praznika republike Turčije želim sporočiti Vaši Ekselenciji in zavezniškemu turškemu narodu in v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu najpristnejše čestitke in najboljšo željo za napredek in blaginjo turškega naroda ter za Vaše osebno dobro.«

Zahvala predsednika LR Kitajske

Beograd, 28. okt. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika republike Kitajske Mao Ce Tunga naslednjo brzojavko:

»Vam in prek Vas jugoslovanskim narodom izražam pristožno hvaležnost za čestitke ob šestdesletni proglašitve kitajske ljudske republike. Želim, da bi se čedalje bolj razvijalo in krepilo prijateljstvo med narodi Kitajske in Jugoslavije.«

DOGODKI V MAROKU

Manifestacije na čast Ben Jusefu

Francoska vlada bo baje odobrila Ben Jusefu povratek na prestol — Ben Slimane bo izrazil vdanost strmoglavljenemu sultanu — Svet generala de Latoura

Pariz, 28. okt. (Tanjug). Nekateri pariški politični krogi trdijo, da bo francoska vlada odobrila Ben Jusefu povratek na maroški prestol. Strmoglavljeni sultan bi se v tem primeru vrnil v Rabat 18. novembra na »praznik krošnje«. Pristojne francoske osebnosti pa odklanjajo komentarje o tej vesti, ki so jo zato sprejeli s pridržkom. Strmoglavljeni sultan Ben Jusef bo danes zapustil Madagaskar. Jutri zvečer bo prispel v Metropolo. Nacionalistični stranki Istiklal in demokratska stranka neodvisnosti odločno zahtevata, naj francoska vlada odobri Ben Jusefu takojšen povratek v Rabat. Trdijo, da je tudi kronski svet podprl to stališče nacionalistov. Člani Sveta in mandatar za sestavo maroške reprezentativne vlade Slimane bodo izrazili vdanost strmoglav-

ljenemu sultanu že jutri, po njegovem prihodu v Francijo.

Posebni dopisnik »France Soir« poroča iz Rabata, da je tudi generalni rezident de Latour svetoval francoski vladi, naj sprejme zahtevo celotnega maroškega ljudstva, naj bi oblast ponovno zaupali Ben Jusefu, »če želi preprečiti novo prelivanje krvi«.

Po vsem Maroku že celih 48 ur manifestirajo Ben Jusefu na čast.

»Da bi razumeli čustva, ki so prišla do izraza v Skupščini,« je pisal o tem newyorški »Post« — »je treba razumeti, da je Jugoslavija predvsem kandidat Zahodne Evrope, ne pa sovjetskega bloka.«

Se več, »Post« je zvedel iz poučenih krogov, da so se ZDA

Začela se bo vojna če se bodo nadaljevali spopadi

— meni »New York Times« o položaju vzdolž izraelsko-egiptovske meje

New York, 28. okt. (Reuter). Današnji »New York Times« meni, da utegne zelo verjetno izbruhniti vojna, če se bodo nadaljevali spopadi med Izraelom, Egiptom in Sirijo vzdolž sedanje razmejne črte.

»V takšnem položaju je potrebna mednarodna akcija pod okriljem Varnostnega sveta. To je nedvomno tema za zunanje ministre v Zenevi,« poudarja »New York Times«.

Kairo, 28. okt. (AFP). Predstavnik egiptovske vlade je spri-

Drugi del sovjetskega predloga precizira predhodno obdobje dveh do treh let, v katerih bi se ostale sedanje zveze. Do dosega sporazuma o razorožitvi bi se članice sporazuma zavezale, da ne bodo povečale svojih oboroženih sil na ozemljih drugih evropskih dežel.

PRVA SEJA

Molotov je dejansko posvetil večino svojega prvega govora na včerajšnji seji evropski varnosti. Ponovno se je izrekel za sklenitev splošnega varnostnega pakta. Vsi udeleženci mora biti po njegovem mnenju podrejeno koristim varnosti. Treba je preprečiti obnovo nemškega militarizma, združena Nemčija pa se ne sme vključiti v vojaške zveze.

Zatem je Molotov naštel akcije, ki jih je njegova vlada od julija dalje storila za okrepitev zenevskega duha.

Pinay je rekel, da so zahodne veselile pripravljene storiti vse, ne da bi pri tem žrtvovala svojo varnost, da bi spoštovali zakonite interese SZ.

Macmillan je opozoril na prepad med stališčem SZ in Zahoda, ter poudaril, da ga je po njegovem prepričanju možno premostiti.

Dulles je rekel, da smo prišli do kritične točke, s katere je treba kreniti naprej z vrsto skupnih akcij.

SARE* V ZENEVI

Siroka politična dejavnost v zvezi s konferenco teče dalje. V središču pozornosti je nedvomno položaj na Bližnjem vzhodu. Izraelski zunanji minister Moše Saret se je sestal s predstavniki vseh delegacij.

Vsi zahodni krogi v Zenevi vztrajajo na obnovi poročev za premirje med Izraelom in arabskimi deželami iz 1950 in na sodelovanju SZ pri teh poročevih.

Trdijo, da se je Molotov s Saretom razgovarjal zelo prizateljsko, da je omenil možnost sovjetske gospodarske pomoči Izraelu, da pa še ni znano, kakšne oblike bi utegnili dobiti nadaljnji razgovor o položaju v tem delu sveta.

Včeraj so v ameriških krogih izjavili, da je kitajski veleposlanik Vang predlagal, naj bi čimprej prišlo do sestanka med Dullesom in Ču En Lajem.

V krogih kitajske delegacije so nam povedali, da je veleposlanik Vang že 14. septembra na sestanku z veleposlanikom Johnsonom predlagal razgovor o ukinitvi embarga na trgovino s Kitajsko. Predlagal je sestanek ministrov. Odtlej je kitajska večkrat ponovila to zahtevo.

»Sestanku Dulles — Ču En Laj«

Včeraj so v ameriških krogih izjavili, da je kitajski veleposlanik Vang predlagal, naj bi čimprej prišlo do sestanka med Dullesom in Ču En Lajem.

V krogih kitajske delegacije so nam povedali, da je veleposlanik Vang že 14. septembra na sestanku z veleposlanikom Johnsonom predlagal razgovor o ukinitvi embarga na trgovino s Kitajsko. Predlagal je sestanek ministrov. Odtlej je kitajska večkrat ponovila to zahtevo.

O SESTANKU DULLES — ČU EN LAJ

Včeraj so v ameriških krogih izjavili, da je kitajski veleposlanik Vang predlagal, naj bi čimprej prišlo do sestanka med Dullesom in Ču En Lajem.

V krogih kitajske delegacije so nam povedali, da je veleposlanik Vang že 14. septembra na sestanku z veleposlanikom Johnsonom predlagal razgovor o ukinitvi embarga na trgovino s Kitajsko. Predlagal je sestanek ministrov. Odtlej je kitajska večkrat ponovila to zahtevo.

»Sestanku Dulles — Ču En Laj«

Včeraj so v ameriških krogih izjavili, da je kitajski veleposlanik Vang predlagal, naj bi čimprej prišlo do sestanka med Dullesom in Ču En Lajem.

V krogih kitajske delegacije so nam povedali, da je veleposlanik Vang že 14. septembra na sestanku z veleposlanikom Johnsonom predlagal razgovor o ukinitvi embarga na trgovino s Kitajsko. Predlagal je sestanek ministrov. Odtlej je kitajska večkrat ponovila to zahtevo.

GAVERO ALTMAN

VARNOSTNI SVET

GLASOVANJE ZA TRETJEGA ČLANA odloženo do 7. novembra

Evropa ne bo dovolila, da bi ji odvzeli mesto

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

New York, 28. okt. — Dvanajsto glasovanje za izvolitev tretjega člana Varnostnega sveta na plenumu Generalne skupščine o četrtek popoldne ni prineslo odločitve. Dva člana sta bila izvoljena pred tridesetimi dnevi, toda tretje mesto je še ostalo prazno, ker nobeden izmed kandidatov doslej ni dobil potrebne dvo tretjinske večine.

Na desetem glasovanju je Jugoslavija dobila 24, Filipini pa 30 glasov, medtem ko tri delegacije zasedanju niso prisostvovali. Na enajstem Filipini 30, Jugoslavija 25, Indija pa en glas. Na dvanajstem glasovanju so Filipini dobili 32 glasov, Jugoslavija 24, Indija pa dva.

Evropa še nadalje trdno stoji na stališču — da ne sme dovoliti, da bi ji odvzeli mesto, za katerega so kandidirali Filipini ob podpori ZDA. Ko se Poljski ni posrečilo zbrati dovolj glasov proti Filipinom, so evropske države ponudile kompromis — Jugoslavijo. Britanska delegacija je tudi danes izjavila, da ne vidi drugega izhoda iz tega položaja, kakor je izvolitev naše države v Varnostni svet.

»Da bi razumeli čustva, ki so prišla do izraza v Skupščini,« je pisal o tem newyorški »Post« — »je treba razumeti, da je Jugoslavija predvsem kandidat Zahodne Evrope, ne pa sovjetskega bloka.«

Se več, »Post« je zvedel iz poučenih krogov, da so se ZDA

že na konferenci v San Franciscu letos poleti sporazumele s svojimi zahodnoevropskimi partnerji, da bodo mesto v Varnostnem svetu prepuščili Evropi. »Eden izmed razlogov, da so naši zavezniški vztrajni glede tega vprašanja, tiči v prepričanju, da nas morajo enkrat za vselej naučiti, da ne moremo kar tako odpovedati sporazumov, zlasti ne tistih, ki se predvsem tičejo Evrope. Jugoslavija, ki so jo povprašali po njenem mnenju v zvezi s kompromisno kandidaturo, je sporočila, da ni zainteresirana in da bo kandidaturo sprejela samo, če je sprejemljiva za vse države, vstevši ZDA. Mnogi diplomati sodijo, da so težave nastale takrat, ko je ameriški veleposlanik Lodge zastavil vse svoj vpliv v kampanji za izvolitev Filipinov. Prav tako so govorili, da so ZDA podcenile pomen, ki ga Evropa, na čelu z Britanijo pripisuje temu vprašanju. Britanski sklep o podpori Jugoslaviji so sprejeli na vladni seji in v njem se zlasti zrealizirali nazor ministrskega predsednika Edena,« prvi časniki.

Po neodločenem dvanajstem glasovanju v Skupščini so na predlog britanskega delegata volitve odložili za deset dni. Britanski tiskovni predstavnik je sporočil, da ta rok samo slučajno

sovpada z bližnjim obiskom ameriškega zunanjega ministra Dullesa v Jugoslaviji. Medtem so upi Filipinov, da bodo izvoljeni, čedalje manjši, ker Evropa ni prav nič pripravljena popustiti v vprašanju, pri katerem gre za kratkotrajne ojnih pravic.

Po seji je predstavnik jugoslovanske delegacije ponovno poudaril, da Evropa enotno zahteva sporazum. Pripomnil je, da ne gre za konkurenčni boj med Jugoslavijo in Filipini, marveč za nužnost, da bi našli kompromis, ki ne bi škodil evropskim interesom.

J. Levi

»Da bi razumeli čustva, ki so prišla do izraza v Skupščini,« je pisal o tem newyorški »Post« — »je treba razumeti, da je Jugoslavija predvsem kandidat Zahodne Evrope, ne pa sovjetskega bloka.«

Se več, »Post« je zvedel iz poučenih krogov, da so se ZDA

Izjava Edvarda Kardelja o kmetijski razstavi Hrvatske

Zagreb, 28. okt. (Tanjug). — Po ogledu kmetijske razstave Hrvatske je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj izjavil sodelavcu zagrebškega »Vesnika«, da ta razstava potrjuje pravilnost tez glede katerih je skrajni čas, da zmagajo, tez, da mora zadruga biti gospodarski organizator na kmetijskem sektorju. V zadnjih letih, je rekel podpredsednik Kardelj, so precej zanemarjali to vlogo splošne kmetijske zadruge in so bolj prihajale do izraza razne težnje, da izboljšanje kmetijstva ni moč doseči samo s subvencijami ali nekontroliranim vlaganjem finančnih sredstev v kmetijstvo. Napredek je moč doseči, je poudaril tovariš Kardelj, če vzporedno z družbenimi investicijami gospodarsko organiziramo akcije tudi prek zadrug.

Podpredsednik Kardelj je dalje dejal, da razstava kaže, da mora vse delo za izboljšanje kmetijstva hkrati krepiti socialistični sektor v kmetijski proizvodnji. To je hkrati edini način, da bi kmetijsko gospodarstvo zainteresirali ne samo za izboljšanje proizvodnje, temveč tudi v tem smislu, da bi uvideli potrebo po organizaciji proizvodnje preko zadrug. Ta razstava je bolj ko vse dosedaj to potrdila.

Zdi se mi, da je zdaj, ko v gospodarski politiki težimo za večjim vlaganjem sredstev v kmetijstvo, ravno primeren čas, da pokažemo metode kratkoročnih investicij in uspehe, ki jih je moč s tem doseči,« je nadaljeval podpredsednik Kardelj.

»Nevarnost za ta sredstva je namreč precej velika, če jih bodo napačno usmerili. Da se razumemo,« je pripomnil Edvard Kardelj, »nimem proti regresom, sem pa za to, da bi bili le-ti v resnici politika, gospodarska spodbuda.«

Seja predsedstva SZDL Slovenije

Ljubljana, 28. oktobra. — Sinoči je bila pod predsedstvom tov. Mihe Marinka seja Predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Po referatu tov. Borisa Kraigherja »O nekaterih gospodarskih in političnih ukrepih za uveljavljanje naše nove gospodarske politike« je predsedstvo SZDL razpravljalo o nalogah, ki v tej zvezi stoji pred našimi političnimi organizacijami, in o pomoči, ki jo morajo te organizacije dati v borbi za dosledno izpolnjevanje sklepov, sprejetih na nedavnem posvetovanju o gospodarskih problemih pri tovarišu Titu. Predsedstvo SZDL je socialno odobrilo izvajanja tovariša Borisa Kraigherja in je sprejelo tudi ustrezne sklepe.

Vremenska napoved

Za soboto, dne 29. oktobra: Pretežno oblačno vreme, vmes nekaj padavin, ki se bodo v severovzhodni Sloveniji okrepile. Temperatura se bo znižala.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za dne 27. oktobra 1955

Srednji dotok v m³/sek.:
Drava, Dravograd 268, 1954 257.
Sava, Moste 17,4, 1954 18,4. Sava, Medvedova 64, 1954 149. Soča, Doblar 74,9, 1954 182.

Indeks proizvodnje v primerjavi s letom 1954: 100

DELO POLITIČNEGA ODBORA OZN

ZMAGALA JE IDEJA večje demokratičnosti

v organiziranju miroljubnega sodelovanja na področju atomskih raziskav

New York, 28. oktobra — Eno najdaljnosežnejših, pa tudi najpomembnejših debat v Združenih narodih, namreč debata o poti, po kateri se bo razvijalo mednarodno sodelovanje o uporabi jedrske energije, se je zaključila v političnem odboru s sporazumom. Z večeršnjim glasovanjem so se odprla vrata konkretnemu uresničevanju ideje predsednika Eisenhowerja o upostavitvi sodobne atomske agencije.

Na pragu nove tehnološke in energetske revolucije so bili razgovori o uporabi atomske energije debata, v kateri so dežele odločno zavrnile ostanke stare terminologije in pojmovanja hladne vojne. Mnjenja so bila deljena, toda ne ob nekakšni tradicionalni črti Vzhod—Zahod.

Dežele kontinentalne Evrope, Bližnjega vzhoda, Azije in velikega dela Latinske Amerike so izrazile tehtne pomisleke proti prvotnim predlogom ZDA in Velike Britanije. Svobodna razprava ob najširši udeležbi v odboru zastopanih držav se je razvijala očrtno temeljnih načel, ki jih je pozvil jugoslovanski veleposlanik Matos takole: Prvič vprašanje, ali bi lahko organizacijo s takšno nalogo, kakor je atomska agencija upostavljena na podlagi sklepa oke skupine držav ne glede na to, za katere države gre; drugič, v imenu istega načela, ali lahko takšno telo ostane v nedoločnih in rahlih vezeh nasproti forumu, ki je, čeprav še ne vključuje vsega človeštva, edini parlament sodobnega sveta in torej najbolj demokratično mednarodno telo, kar si jih moremo misliti v sedanjih razmerah. Tretjič, ali bo o statusu agencije odločala ozka skupina držav, ki v glavnem izražajo gledišče samo ene strani v atomski debati. Število dežel, ki se bodo pogajale o osnutku statuta, se je razširilo tako, da bodo razen dosedanjih enodušnih vključili še Indijo, Brazilijo, Češkoslovaško in Sovjetsko zvezo, s čimer bodo v skupini zastopane najraznovrstnejše koristi. Hkrati bo končni osnutek, ki se bo izkristaliziral iz razprav teh 12 dežel predložen

konferenci bodočih članov atomske agencije, da se bodo izrekli o njem.

»Na tako kočljivem terenu, kakor je sodelovanje o uporabi jedrske energije,« je izjavil po

Leo Matos

seji jugoslovanski delegat Matos novinarjem, »ni bilo lahko doseči sporazum o bolj konkretnih obveznostih dežel. Ne spominjam se, da bi se kdajkoli prej velasle tako odmaknile od svojih prvotnih gledišč.« Matos je že prej tudi na seji izrazil zadovoljstvo, da so bili predlagatelji prvega besedila resolucije, zlasti ameriški delegat, tako pripravljeni na kompromis. To je omogočilo, da

so predlagale skupno resolucijo delegacije 16 dežel, med njimi tudi skandinavske.

Stališče Sovjetske zveze je imelo v odboru docela posebno mesto. SZ ni bila na strani »tistih, ki nimajo«, čeprav se je skušala odmakniti od gledišča drugih atomskih velesil. Zato se je tudi zgodilo, da si diplomati niso bili na jasnem o glavnem sovjetskem govoru v debati, iz katerega ni bilo razvidno, za katere ideje se je ZSS odločila. Relativna zmaga pristave večje demokratičnosti v atomski agenciji tudi za gledišča sovjetske delegacije ni ostala brez posledic.

Jaša Levi

Delegacija SZDL v Kopenhagenu

Kopenhagen, 28. okt. (Tanjug). Delegacija SZDL Jugoslavije pod vodstvom člana predsedstva Veljka Vlahovića se je mudila tri dni v Kopenhagenu, kjer se je razgovarjala s predstavniki danske socialno-demokratske stranke. V razpravi so govorili o razlikah med družbeno ureditvijo Danske in Jugoslavije, o demokraciji v industriji, mednarodnem položaju in problemu nerazvitih dežel. Na koncu razprave je bila izražena obojestranska želja po tesnejši medsebojni seznanitvi in nadaljevanju sodelovanja.

Za večjo menjavo blaga med Grčijo in Jugoslavijo

Beograd, 28. okt. (Tanjug). — Dne 8. novembra se bo začelo v Atenah zasedanje jugoslovansko-grškega odbora za gospodarsko sodelovanje. Na dnevnem redu bo dosedanja trgovinska menjava ter ukrepi, da bi se ta menjava povečala. Jugoslovansko delegacijo bo vodil predsednik Zvezne zunanje trgovinske zbornice Dušan Stanković.

KLJUB ZAUPNICI FRANCOŠKEGA PARLAMENTA

Faurova vlada se še ni izognila kritičnemu položaju

Za vlado je glasovalo 271, proti 259 poslancev

Pariz, 28. okt. (Tanjug). Ministrski predsednik Edgar Faure je na današnjem glasovanju o splošni vladni politiki ponovno dobil zaupnico francoskega parlamenta. Za vlado je glasovalo 271, proti pa 259 poslancev. Mnogo poslancev ni glasovalo.

Izd glasovanja pa potrjuje, da je položaj Faurove vlade še nadalje močno omajan. Moč opozicije se je namreč znatno okrepila, tako da v političnih krogih trdijo, da se »Faurova vlada še ni izognila kritičnemu položaju«. Predsednik vlade Faure je večeraj ob zori sprožil vprašanje zaupnice, ker je skupščina z 289 proti 286 glasovom dala prednost socialistični resoluciji. V njej je poudarjeno, da je »vlada nesposobna, da bi se postavila po robu

težavam, ki tarejo deželo«. Resolucija radikalnosocialističnega prvaka Moro-Giafferija, ki jo je vlada podprla, je bila zavrnjena s 305 proti 274 glasovom.

Poslanci sodijo na podlagi današnjega glasovanja, da vlada ne razpohaja s skupščinsko večino. Nasprotno, znatno število poslancev, ki so podprli vlado pri glasovanju, je izjavilo pred glasovanjem, da zavoljo raznih političnih okoliščin ne žele povzročiti vladne krize. »Nikar ne mislite, gospod predsednik, da podpiramo politiko vaše vlade, zlasti še glede Maroka, če glasujemo za zaupnico,« je rekel predstavnik degolovskih disidentov Barachin. »Toda mi želimo volitve in to je opravičilo našega pozitivnega glasovanja.« Isto gledišče sta izrazila degolovski poslanec Montelle ter predstavnik kmečke parlamentarne skupine Estebe. Med poslanci obeh parlamentarnih skupin je Faure našel nekaj glasov, ki so mu zagotovili zaupnico.

Pred začetkom glasovanja je predsednik vlade Faure ponovno spregovoril in zahteval od poslancev, ki sprejemajo vladno politiko, podporo. Vnovič je obljubil poslancem splošno parlamentarno debato o razpisu izrednih parlamentarnih volitev in o spremembi sedanjega volilnega sistema.

Francoška zbornica bo že jutri začela splošno debato o vladni zahtevi, naj bi za začetek decembra razpisali parlamentarne volitve. Parlamentarni strokov-

Iskreni in neuradni razgovori so lahko pomembna spodbuda

je izjavil Veljko Vlahović v razgovoru s predstavniki sindikalnih organizacij Osla

Osla, 28. okt. — Med obiskom delegacije SZDL Jugoslavije pri norveški delavski stranki je prišlo med drugim tudi do sestanka vodje delegacije Veljka Vlahovića s predstavniki sindikalnih organizacij Osla. Med dvournim razgovorom je tov. Vlahović odgovoril na vrsto vprašanj iz naše notranje in zunanje politike, zlasti še s področja delavskega in družbenega samoupravljanja in dela jugoslovanskih sindikatov.

Poudarjajoč na koncu, da je bil cilj obiska delavske delegacije v tem, da bi prispevala k upostavitvi tesnejših stikov med SZDLJ in norveškimi delavskim gibanjem, je tov. Vlahović rekel:

»Naša izhodišča so različna in takšna morajo biti. Toda to ni mogla biti ovira za naše odkrito-

srčne in neuradne razgovore, ki utegnejo biti zelo koristni in biti pomembna vzpodbuda. Domov se vračamo z veliko boljšim poznavanjem norveških problemov in stališč ter upamo, da se nam je posrečilo naše norveške prijatelje bolj seznaniti z razmerami v Jugoslaviji.

Za zdaj se je pokazalo kot najprimernejše, da so takšni razgovori docela neuradni. Zatem pa se vsekakor utegne pokazati potreba po širših in določnejših oblikah sodelovanja. Kasneje se bo videlo, na kakšni stopnji in na kateri način je moč razviti te oblike.

Bulganin in Hruščev obiščeta marca Veliko Britanijo

London, 28. okt. (Tanjug). — Londonski »Daily Express« piše, da bosta Bulganin in Hruščev uradno obiskala Veliko Britanijo marca 1956. To bo prvi obisk Hruščeva v Veliki Britaniji. Maršal Bulganin je bil tu 1936 kot predsednik moskovskega Mestnega sovjeta.

Attlee na konferenci avstrijskih socialistov

London, 28. okt. (Tanjug). — Voditelj britanske laburistične stranke Clement Attlee bo uradno prisostvoval na konferenci avstrijske socialistične stranke, ki bo od 9. do 11. novembra na Dunaju.

V Grčiji slovesno proslavili narodni praznik

Atene, 28. okt. (Tanjug.) V Grčiji so slovesno proslavili narodni praznik v spomin na 28. oktober 1940, ko so Grki zavrnili italijanski ultimatum in se napadalcem postavili po robu. Invalidske, šolske, študentske in druge organizacije širom po deželi, so na borbove in spomenike padlih borbove položile nešteto vencev. Ob tem zgodovinskem dnevu je bila v Atenah slovesna parada.

VOLITVE V NARODNO SKUPŠČINO ŠVICARSKÉ KONFEDERACIJE

Volilna kampanja brez ostrine

Čvrsta koalicija strank obljublja volivcem, da se jim bo dobro godilo kakor doslej

Od našega posebnega dopisnika

Zeneva, 28. okt. — Jutri in pojutrišnjem bodo švicarski državljani izvolili 196 članov Zveznega sveta, ki tvori skupaj s Svetom držav Narodno skupščino. Število članov je razmeroma majhno. Zenske v Švici še nimajo volilne pravice, čeprav so se v mnogih kantonih na posebnih referendumih izrekle za enakopravnost z moškimi. Volilna kampanja je najbolj mirna na svetu, čeprav je političnih strank v Švici precej. Skupine ljudi po kavararnah ob čaši piva ali dobrega vina, zmerni lepki, ki prikazujejo nasmejanega človeka, »prepričanega o svoji bodočnosti ali razgarnega nogometša, to je vse, kar lahko vidi človek od volilne kampanje.

Mirno volilno kampanjo poganjujejo Švicarji v glavnem z dvema razlogoma. Prvi je gospodarska stabilnost dežele, visok življenjski standard, eden najvišjih v Evropi. V obeh večini Švicarjev je sedanje stanje na političnem torišču bolj ali manj vezano na gospodarske razmere. Čvrsta koalicija strank (radikali, katoliški konservativci ter stranke kmetov, meščanov in obrtnikov), ki ima v zveznem svetu 148 mest, obljublja volivcem, da se jim bo godilo dobro, med tem

ko socialisti, glavna opozicijska sila z 49 mandati, zahtevajo zmanjšanje omejitev proračunskih izdatkov in obljublja prebivalstvu Švice še boljše življenje. V njihovem programu pa ni zahtev po večjih spremembah v katerikoli sedanjih ustanov.

O zunanji politiki v Švici tih pred volitvami sploh ne razpravljajo. Socialisti se sicer zavzemajo za vključitev Švice v Združene narode, pa s to zahtevjo še niso prodrli. Švica se je pridružila nekaterim zahodnoevropskim gospodarskim organizacijam, Združenim narodom pa ne.

Drugi činitelj, ki zmanjšuje zanimanje za delo parlamenta, je referendum. Le-ta je postal že zdavnaj odločilni del življenja Švice. O vsakem sklepu vlade, skupščine, kantonskih ali občinskih oblasti lahko razpišejo referendum, če zahtevajo to posemezniki ali organizacija, ki lahko zbere določeno število podpisov. Za referendum o sklepu zvezne vlade je treba zbrati 50.000 podpisov, za referendum o sklepu mestne občine pa jih zadostuje 3000. Z referendumom Švicarji več sklepov svojih oblasti razveljavijo. Udeležba volivcev na referendumih je zelo različna, po pomenu vprašanja, ki je na dnevnem redu.

Ministri, ki so na svojih položajih tudi po 20 let, mehanska izmenjava članov na položaju predsednika, ki je hkrati tudi predsednik konfederacije, pa tudi samji referendum, vse to so izrazi docela posebnih, specifičnih okoliščin. Nihče ne pričakuje, da bodo volitve prinesle večje spremembe. Eni ali drugi stranki bodo pripomogle, da bo dobila ali izgubila nekaj glasov. Švica bo volila, udeležba na volitvah ne bo velika ne majhna (na zadnjih je znašala kakih 70%), življenje je pojde tudi po volitvah mirno svojo pot.

G. Altman

REDNA TISKOVNA KONFERENCA V DRŽAVNEM TAJNISTVU ZA ZUNANJE ZADEVE

Dullesov obisk - izraz obojestranske želje

Ameriški zunanji minister bo prispel z letalom 6. novembra v Pulj

Beograd, 28. okt. (Tanjug). Na današnji redni tiskovni konferenci je dal predstavnik Državnega tajništva za zunanje zadeve Branko Drašković v zvezi s prihodom ameriškega zunanje ministra g. Dullesa v Jugoslavijo naslednjo izjavo:

»Kakor je bilo z uradnim komunikacijem sporočeno, bo zunanji minister ZDA g. John Foster Dulles obiskal 6. novembra predsednika republike Josipa Broza Tita in ob tej priložnosti bo prišlo do izmenjave mnenj o splošnih prečih vprašanjih mednarodne politike. Pomen obiska se zrcali tudi v tem, da je to prvič, da pride ameriški zunanji minister v Jugoslavijo. Mi smo

bili vedno za osebne stike in izmenjavo misli med visokimi državniki, kar lahko samo koristi uveljavljanju mednarodnih odnosov in poglobljevju razumevanja med državami.

Kakor smo poudarili, predmet razgovorov med predsednikom Titom in ministrom Dullesom ne bodo nikakršna konkretna odprta medsebojna vprašanja, ker so le-ta urejena med nedavnim obiskom g. Murphyja ali pa jih obravnavamo po normalni diplomatski poti, temveč izmenjava gledišč o prečih političnem položaju na svetu.

Na vprašanje, ali g. Dulles prihaja na pobudo ameriške ali jugoslovanske vlade, je Draško-

vič odgovoril, da je pobuda za ta obisk dala ameriška vlada in da je obisk izraz obojestranske želje, da bi poglobili sodelovanje med obema deželama.

Branko Drašković je rekel, da bo g. Dulles s svojim spremljevalcem prispel z letalom 6. novembra v Pulj. Tega dne bo na Brioni gost na kosilu pri predsedniku republike, Gospod Dulles bo ostal v Jugoslaviji samo en dan.

Branko Drašković je izjavil, da si bo Državno tajništvo za zunanje zadeve prizadevalo, da bi novinarjem omogočilo potrebne stike med brionskimi razgovori.

V odgovorih na nadaljnja vprašanja je Branko Drašković rekel, da je Jugoslavija kompromisni kandidat za člana Varnostnega sveta in da so za to kandidature dale pobudo in podporo vse evropske in nekatere druge dežele, ki se zavzemajo za uveljavljanje zemljepisnega načela v sestavi Varnostnega sveta.

Velika Britanija, je povzel predstavnik, je bila dejansko prva, ki je v tem smislu storila korake pri Jugoslaviji, naj bi le-ta prejela kompromisno kandidacijo in tako prispevala k odpravi nastalega položaja.

Drašković je demantiral govorice, da sta Jugoslavija in Grčija v zadnjih dneh dosegli sporazum o medsebojni obrambi, in sicer ne glede na Turčijo. Takšne govorice sploh ne ustrezajo govoric, je rekel Drašković.

Smernice gospodarskega razvoja Južne Evrope

Strasbourg, 28. okt. (AFP). — Posvetovalna skupščina Evropskega sveta je sprejela sinodični osnutek predloga in smernice, ki se tičejo gospodarskega razvoja Južne Evrope.

Skupščina je zahtevala, naj Grčija in Turčija predložita organizaciji za evropsko gospodarsko sodelovanje svoje programe o gospodarskem razvoju, da bi jih proučili in hitro uresničili.

»Nesprejemljiva« sestanek

Zeneva, 28. okt. (AP). Delegacija zahodnonemških opazovalcev na ženevski konferenci je izjavila, da je sestanek z vzhodnonemško delegacijo, ki se tudi mudi v Ženevi, zanjo »nesprejemljiva«.

POLOŽAJ V ARGENTINI

Sindikati groze s splošno stavko

Kriza sindikalnega gibanja

Bueno Aires, 28. okt. (AFP). Doslej še niso potrdili vesti, da bo Generalna konfederacija dela prišla pod vladno nadzorstvo. Tu sodijo, da je takšen ukrep možen, če že ne celo verjeten, ako upoštevamo, da so voditelji Generalne konfederacije dela zagrozili s splošno stavko.

Ta položaj je posledica krize argentinskega sindikalnega gibanja po padcu Peronove vlade. Generalna konfederacija je s svojimi šestimi milijoni članov bila eden izmed stebrov strmoglavljenega režima. Toda po padcu Peronovega režima v septembru

so se protiperonistični elementi v raznih delavskih organizacijah postavili po robu sedanjim sindikalnim vodstvom. Razen tega se je začelo gibanje za ustanovitev sindikatov, ki ne bi bili odvisni od Generalne konfederacije dela.

Antiperonisti so nasilno zasedli sedeže številnih sindikatov. Člani glavnega tajništva delavske centralne so 6. oktobra odstopili v želji, da bi ohranili enotnost sindikalnega gibanja. Toda do tega kolektivnega odstopa je prišlo na podlagi poprejšnjega sporazuma z vlado. Le-ta se je zavezala, da bo jamčila nedotakljivost Generalne konfederacije dela in svobodno delovanje njenih upravnih organov do sindikalnih volitev, predvidenih čez štiri mesece.

Toda voditelji Generalne konfederacije dela se pritožujejo, da ministrstvo za delo ni izposlovalo sporazuma ter zahtevalo od vlade, naj delegatom konfederacije vrne sindikalne sedeže. Pri tem pravijo, da imajo te sedeže zdaj »samovoljno« elementi, ki »predstavljajo samo manjšino«.

Voditelji Generalne konfederacije dela so jasno poudarili, da bodo proglasili splošno stavko, če do sobote prostorov ne bodo vrnilli »zakonitim sindikalnim oblastem«.

Švedska ne bo kandidirala za Varnostni svet

Stockholm, 28. okt. (AP) Švedska ne bo sprejela kandidature za sporno mesto v Varnostnem svetu. To je sinodično sporočilo švedsko zunanje ministrstvo.

Na vprašanje glede vesti, da bi Švedska morda sprejela kandidacijo, da bi tako prišli iz zagate v tem vprašanju, je predstavnik ministrstva rekel: »Švedska se ne bo pojavila kot kandidat za to mesto.« Pri tem je opozoril na dejstvo, da zahodnoevropske dežele v Varnostnem svetu že zastopa Belgija.

Sprehod po usnjarski razstavi

Novi tekmeči — Usnje, najintenzivnejša predelava kmetijskih pridelkov — Prve usnjarne in tovarne čevljev v Sloveniji — Izredna kakovost slovenskih izdelkov — Umetno usnje — velik prihranek

Od vseh letošnjih razstav na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču je prva jugoslovanska razstava usnja po udeležbi podjetij iz ostalih republik resnično jugoslovanska, čeprav je tudi na tej udeležbi slovenskih podjetij najmočnejša. Od celotnega števila razstavljenih podjetij (104), je slovenskih 55, vsa druga pa so iz ostalih republik, razen treh tujih podjetij. Po razstavnem prostoru je ta razstava najmanjša, po estetski ureditvi srednja, po kvaliteti razstavljenih izdelkov in strokovni ureditvi pa najboljša. Takšna bi bila laična ocena po bežnem sprehodu skozi razstavne prostore. Za dodatke še to, kar trdijo strokovnjaki, da so razstavljeni predmeti iz ostalih republik zaradi dobre kvalitete osupnili slovenske tovrstne proizvajalce, saj jim postajajo njihovi izdelki resni tekmeči, zlasti v industriji luksuzne obutve in v usnji galanteriji. Namreč, resnica je, da manjka našim čevljarjem-modelarjem in pa modelarjem v usnji galanteriji fantazije, okusa in ne spremljajo vseh modnih novosti v tujini.

Ne razstavlja samo usnjarne, industrije obutve in usnjene galanterije, usnjarsko je prikazano v celoti z vsemi stranskimi panogami in dodatki. Zato trdimo, da je usnjarska razstava nekakšno nadaljevanje I. republiške ži-

Izdelki usnjarne v Mirnu pri Gorici

vinorejske razstave, namreč: usnje, obutev in usnjena galanterija so najintenzivnejša predelava kmetijskih pridelkov. Morda ta trditve nekoliko zmede v prvi sapi, je pa preprosta resnica. Brez živinoreje, kot surovinske osnove, ni usnjarske, ne dalje industrije obutve itd. In v tem smislu dobijo poljski pridelki, ki jih predela živina, ki nato daje mleko, meso, kožo itd. najvišjo ceno v

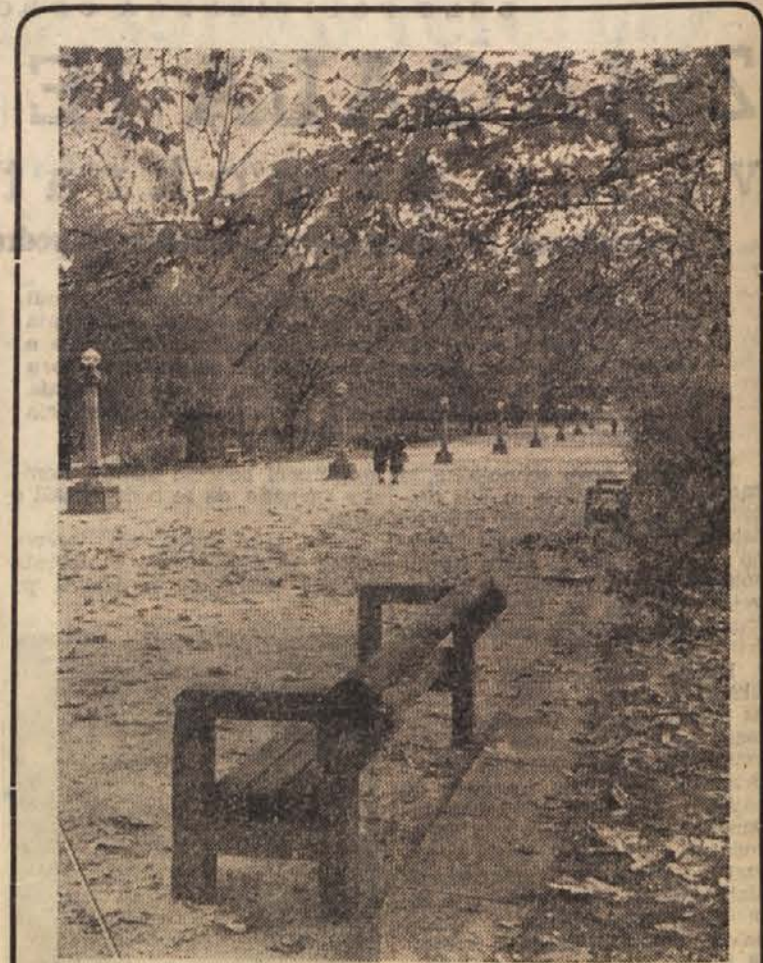
končnih finalnih proizvodih, kot so obutev in usnji izdelki, sir, maslo, mesne konzerve itd. Slovensko usnjarsko je torej rodila slovenska živinoreja.

V zgodovinskem in strokovnem delu razstave je lepo prikazan razvoj slovenskega usnjarskega. Reforme v 18. stoletju so močno razvile slovensko kmetijstvo, zlasti živinorejo in tako so bile ustvarjene surovinske osnove, da so v tistem času in dalje nastale pri nas prve industrijske usnjarne. V Trzinu je 1810. leta Ludvik Polak postavil industrijsko-usnjarski obrat, leta 1815 pa je Franc Penca tudi v Mokronogu postavil svojo usnjarno. In potem so rasle usnjarne po Slovenskem kot gobe po dežju: v Kranju, na Vrhniki, v Mariboru itd. vse do druge svetovne vojne, ko je bilo v Sloveniji že 20 večjih usnjarn. Takrat je bila usnjarska industrija v Sloveniji najbolj razvita panoga. Vzporedno z usnjarnami pa so iz obrtniških delavnic rasti tudi industrijski obrati za predelavo obutve in najraznovrstnejše galanterije. Zopet v Trzinu je Peter Kozina organiziral iz majhnih obrtniških obratov serijski industrijski način izdelave obutve, nato pa je kmalu zgradil tovarno. To je sedanja tovarna »Pekos«, katere izdelki so znani ne samo v naši državi, ampak celo v severno evropskih deželah.

Zdaj imamo v Sloveniji nad 50 % vse jugoslovanske usnjarske industrije, ki letno predela prek 19.000 ton vseh surovih kož, slovenske tovarne čevljev pa izdelajo letno 1 milijon 300.000 parov čevljev. Seveda moramo k tem podatkom dodati, da je kvaliteta slovenskih usnjarn in tovarnih čevljev izredna. Naše svinjsko usnje je svetovno znano; v tujini se usnje uveljavljajo galanterijski izdelki iz svinskega usnja, v severnoevropske države izvažamo specialne smučarske čevlje, gojzarje in škornje, z delovnimi čevlji oskrbujemo belgijsko armado itd.

Uspehi ne smejo uspavati. Čeprav meniško povprečni gledalec na razstavi, da se boljše usnje več izdelati ne da, kot so izdelki vrhnjske, konjske, šoštanske in ostalih usnjarn, niti ne po trpežnosti, barvi, elastičnosti, prepustnosti itd. Podobno menijo tudi, da so oblike vseh vrst obutve dognane in popolne, izdelava prvostarna in vse to velja tudi za usnjene izdelke. Vsaka razstava pokaže dobre in slabe strani panoge, ki razstavlja, zato so razstave pobuda k napredku. Tudi naša usnjarska industrija v celoti je treba še razviti in izpopolniti v več smereh: v kvaliteti, v širšem asortimanu, zlasti pa je treba znižati cene usnju in vsem usnjanim izdelkom. Potrošnike najbolj

zanima ta zadnja naloga in tovarna »Konus« je na razstavi sprožila delček te problematike s tem, ko je razstavila izdelke umetnega usnja. Samo tovarna »Konus« pri nas izdeluje umetno usnje in sicer od 150 do 200 ton letno, kar pa je mnogo premalo. Usnjene odpadke pa je v Sloveniji približno 1000 ton letno. In če bi uporabili vse te odpadke za proizvodnjo umetnega usnja, bi prihranili letno najmanj 400 milijonov dinarjev. V vseh naprednih državah že uporabljajo umetno usnje množično v knjigovodstvu, v galanteriji, največ pa v industriji obutve, kjer izdelujejo notranjke, opetnike, vmesne podplate za hišne čevlje itd. Izključno iz umetnega usnja: zaradi manjše specifične teže tega materiala in večje elastičnosti. V čevljarstvu 1 kg umetnega usnja lahko zamenja 2 kg surove kože in kolika bi bila prihranjen na vsota, če bi tudi pri nas uporabljali za opetnike, notranjke itd. umetno usnje, še enkrat poudarimo, da izdelamo v Sloveniji letno 1 milijon 300.000 parov čevljev. Torej kvaliteta, večji asortiman, predvsem pa nižje cene, to problematiko je nakazala prva jugoslovanska razstava usnja v Ljubljani, ki jo bo treba rešiti za napredek našega usnjarskega v celoti. Jak.

Jesenski vetrovi so pokrili poti in steze z rjavim listje. Se nekaj tednov, pa bo vse drevje golo in zima bo potrkala na vrata

S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO LRS

Invalidom bomo najbolj pomagali, če jim omogočimo delo v primernih poklicih

Zdravnikom v Ljubljani se obetajo spremembe dopolnilnih plač

Ljubljana, 23. oktobra. V četrtek dopoldne se je sestel pod predsedstvom Toneta Fajfarja Republiški svet za zdravstvo in socialno politiko. Obravnaval je predlog proračuna za invalidsko varstvo za prihodnje leto, probleme anestezijske službe, dopolnilne plače zdravnikov v Ljubljani in gradnjo poslopja za novo polikliniko.

Predlog proračuna za invalidsko varstvo v Sloveniji, o katerem bosta sodelovala Zvezni izvršni svet in Zvezna skupščina, zajema potrebe 39.228 invalidskih upravičencev v Sloveniji. Skupno znašajo predvideni izdatki eno milijardo 376 milijonov din. Za znesek je za 96 milijonov večji od letošnjih proračunskih izdatkov, ker se je zvišala predvsem postavka invalidnim in invalidskih dodatkov zaradi večjega števila upravičencev, dražje pa je tudi zdraviliščno in klimatsko zdravljenje in zdravljenje v bolnišnicah. Letos se je zdravilo v zdraviliščih nekaj več kot 1100 invalidov, za prihodnje leto pa se predvideva, da bo ta številka še nekaj večja.

Predstavnik invalidske uprave tov. Zrimšek, ki je podrobno obravnaval predlog proračuna, je navedel še nekaj drugih problemov v zvezi z invalidskim varstvom, o čemer so nato razpravljali člani sveta. Odborili so predloženi predlog proračuna z dodatkom manjše vsote, ki bi bila potrebna za nabavo motornih triciklov za okrog 20 najtežjih nepokretnih invalidov. Zelo so se zavzemali tudi za priporočila, naj bi rehabilitacijski center še razširil svoje delovanje pri prekvalifikaciji in preusmeritvi invalidov v poklice, kjer bi se čutili polnovredne

državljanke, kar naj bi veljalo tako za vojaške invalide kot za one, ki so se ponesečili pri delu.

Dr. Ravnikar je poročal o problematiki anestezijske službe v Sloveniji. Za narkotiziranje bolnikov uporabljajo sedaj nova moderna sredstva, ki ne škodujejo bolniku, kot se je to dogajalo prej. Zato so potrebne nove aparature, še zlasti pa izvežbani kadri, specialisti-anesteziisti. Njihovo delo ni samo narkotiziranje bolnika, marveč tudi skrb za bolnika pred operacijo in po operaciji. V Sloveniji imamo le 15 anesteziistov, zaradi česar uporabljajo še v številnih bolnišnicah star način narkoze. Praviloma bi morala imeti sleherna bolnišnica na štiri operaterje enega anesteziista. Tako bi potrebovali v Sloveniji še okrog 20 anesteziistov. Svet je imenoval na tej seji posebno komisijo, ki bo poskrbela za postopno specializacijo v tej posebni zdravstveni stroki in tudi določila sprva, ko bo specialistov še primanjkovalo, pravilno porazdelitev na najbolj potrebna mesta v bolnišnicah. Hkrati so sprejeli tudi priporočila, naj bi osnove tega znanja osvojili bodisi na krajših tečajih, ali kako drugače, vsi kirurgi, da bi tako ne zašli v kritičen položaj ob nujnih operacijah, še celo pa je potrebno za eventualni primer vojne.

Ponovno so člani sveta razpravljali tudi o problemu dopolnilnih plač. Te so bile določene z ozirom na močno pomanjkanje zdravnikov na podeželju tako, da so bile v Ljubljani najnižje, kar naj bi usmerilo mladi zdravniški kader na delo izven Ljubljane. Člani sveta so se v glavnem strinjali s tem, da tako ostri kriteriji pri določanju dopolnilnih plač za ljubljanske zdravnike niso več na mestu, kajti s postopnim večanjem števila zdravnikov in sklepanjem pogodb številnih okrajev z zdravniško-stažisti, se stalno manjša razlika med pomanjkanjem zdravnikov na podeželju in v mestu. Zato bi ne bilo prav, da bi bili zdravniki v Ljubljani še naprej tako občutno prizadeti, marveč bi se njihov položaj lahko izenačil vsaj s položajem zdravnikov v Mariboru. Sekretariat sveta bo še podrobno pretresel te predloge in na eni prihodnjih sej sklepal o dopolnilnih plačah za zdravnike klinike.

O gradnji poslopja za novo polikliniko v Ljubljani, ki je pred zaključno fazo, je podrobno poročal predstojnik poliklinike dr. Mušič. Doslej je bilo v to stavbo vloženih nad pol milijarde dinarjev, še precejšnja sredstva pa bi bila potrebna za dokončno dograditev in zlasti opremo. Svet bo priporočil, naj bi del sredstev dal še OLO, kolikor bo mogoče, pa naj bi prispevala tudi republika, da bi tako usposobili vsaj štiri trakte za redno delo v prihodnjem letu.

M. N.

Ideja varčevanja ima svetovni pomen

Svetovni dan varčevanja, ki ga slavimo vsako leto 31. oktobra, pomeni manifestacijo vlagateljev in denarnih zavodov, ki se ukvarjajo s hranilništvom.

Takoj v začetku moram poudariti, da je pri nas hranilništvo dokaj slabo razvito v primerjavi z drugimi državami, kot so Japonska, Belgija, Brazilija, Egipt, Mehika in celo Indija, da o Kanadi, ZDA, Danski, Norveški, Švedski, Irski, Argentini, kjer bi bila primerjava skoraj nemogoča, sploh ne govorimo.

Ker je ideja varčevanja dobila svetovni pomen, se je to nujno zrcalilo tudi v sistemu organizacij, ki to idejo propagirajo in razširjajo.

Za proučevanje organizacije, poslovanja, delovnih metod in dejavnosti hranilnic obstaja mednarodni inštitut s svojim sedežem v Amsterdamu, katerega glavni namen je širjenje ideje varčevanja po vsem svetu v sodelovanju z vsemi hranilnicami. Kolikor mi je znano, doslej še nobena izmed obstoječih hranilnic v naši državi ni članica te ustanove. Tako je zapra pot za izmenjavo izkušenj, ki so si jih pridobile hranilnice v visoko razvitih državah. Vsekakor bi bilo nujno in tudi v interesu hitrejšega razvoja hranilništva pri nas, da se stik z mednarodnimi organizacijami obnovi.

Obstaja tudi mednarodna šola za voditelje hranilnic iz vseh držav, katere namen je seznaniti slušatelje z vsem doganinimi finasami v hranilništvu, hkrati pa si prisotni tudi neposredno izmenjavajo izkušnje, ki so si jih

pridobili v svoji praksi. Ta šola menja svoj sedež pač po primernosti kraja in stopnji razvoja hranilnic določene države. N. pr. Oxford (Anglija), Siguna (Švedska) itd. Naštete mednarodne inštitucije so velikega pomena za razvoj denarnega varčevanja po vsem svetu.

Toda tudi pri nas hranilništvo ne igra tako podrejene vloge. V LR Sloveniji poslujejo poleg podružnic NB FLRJ, komunalnih bank, združenih hranilnic tudi mestne in občinske hranilnice. Zlasti občinske hranilnice kažejo zmaten napredek in so potrdile, da je ustanavljanje letnih nujno, če hočemo doseči večje uspehe. Kot primer naj služi Mestna hranilnica ljubljanska (brez podružnic), ki je v treh letih svojega obstoja postala največji hranilnični zavod v državi.

Ali ne kaže tudi pri nas ustanoviti zavoda za pospeševanje hranilništva, ki bi proučeval možnosti razvoja hranilništva po vsej državi? Mislim, da, ker bi bilo denarnim zavodom precej olajšano iskanje primernih prijemov na svojih področjih. Posebno manjše hranilnice bi se lahko poslužile napoliti in materiala, ki bi ga ta zavod moral nuditi.

Razvoju ideje varčevanja moramo posvetiti vso pozornost, ki jo zasluži. Blejska konferenca hranilnic in komunalnih bank je pokazala, da smo se obravnavanja vprašan, ki se tičejo razvoja hranilništva, lotili z vso resnostjo in da lahko pričakujemo v bodoče še lepše rezultate. J. T.

Sredstva za dograditev hladilnice in obrata za predelavo mesa v Tolminu

Centralna Narodna banka FLRJ je odobrila 47 milijonov dinarjev kredita za dograditev in opremo moderne hladilnice in obrata za predelavo mesa v Tolminu. Investitor, OZZ Gorica, razpolaga v ta namen tudi s 5.500.000 din lastnih sredstev.

Oba obrata bosta stala poleg klavnice, ki sedaj služi tudi za predelavo mesa in je v njej zato velika stiska za prostore. Nova hladilnica z dnevno zmogljivostjo 20.000 kg mesa bo velikega gospodarskega pomena za tako izrazito živinorejski kraj, kot je Tolminska. M. D.

Sicer pa Ahmed Aboud — nadaljuje pisec — že tukaj, v Armantu uživa sladkosti paradižja. Živi v čudoviti palači sredi prostranih vrtov, ki merijo okrog 100 feddanov (feddan = 0,42 ha). Blizu palače je zasidrana ob bregu reke jahta. To je vse njegovo. Delavcem pa je za potrebe na tem svetu dal na razpolago »športni prostor«, kamor nihče ne zahaja. Gre namreč za kos prazne sipine, ograjene z navadnim plotom.

Potem je novinar obiskal delavce na plantazah, ki so mu takole pripovedovali:

»Mi garamo, Aboud pa vleče profit. Za kantar sladkornega trsa (kantar = 0,44 g) plača 10 piastrov in pol, pri čemer odbije težo odpadkov in vlage. Pri tehtanju pa je zaposlen uradnik, ki ga nihče izmed nas ne more nadzorovati... Aboud dobi od vsakega vagona trsa 25 kg zastoj — kot vzorec... Vreča sladkorja stane — računajoč vse stroške, z dninami vred — 240 piastrov, Aboud pa jo prodaja za 720 piastrov, pa še govori, da ima izgubo... Kako srečni bi bili mi, če bi bili deležni takih izgub!... Prosimo, da nam

Levo: Podoba mladeniča 2000 let pr. n. št. — Desno: Podoba mladeniča iz današnjih dni.

oblast priskrbi tehtničarja in da razveljavi pogodbe. Aboud se je namreč z vsakim izmed nas pogodil za dobavo določene količine sladkornega trsa. Če ga kdo prinese več, mu plača v pogodbi določeno količino po 10 piastrov kantar, višek pa po 8 piastrov.

Članek se konča z naslednjimi besedami: »Aboud je odklonil celo to, da bi prisrbel ljudem pitno vodo. Na stotine prebivalcev vasi dan za dnem oblega edini vodnjak v vasi...«

Ko se med vožnjo tu in tam ustavimo, se takoj nabero okrog nas otroci iz bližnjega naselja ter z iztegnjenimi rokami prosijo za bakšiš. Fantek v umazanem krilu otožno upira vame oči in mi brez besede molči pod nos umazano desnico. Ko mu dam nekaj piastrov, jih pogleda in prešteje, nato pa izgine med zelenimi nasadi, ne da bi se zahvalil. Odrasli ljudje pa nas samo gledajo — a v njihovih pogledih ni prijaznosti, obrabi so ledenomrzli, ponekod otožni, drugod skoraj sovražni. To je ksenofobizem — preprostim ljudem je vsak tujec nezahalen, pa čeprav ga nagovarjajo z gospodom. Toda beseda gospod zveni kot obtožba, obtožba proti stoletni politiki izkoriščanja: proti tujim delniškim družbam, ki so na podlagi rafinirane špekulacije ob pomoči domačih bogatašev nagrabile na tisoče in tisoče hektarov zemlje in jo spremenile v plantaže bombaža za tekstilno industrijo velikih evropskih držav; proti dinastijam imperialističnih agentov, s katerimi je bila stara oblast tako tesno povezana, da je nekaterim podelila poleg ostalih privilegijev še naslov paše; proti vsem tistim, ki so povzročili, da je bilo do revolucionarnih posegov nove oblasti v Egiptu poldrug milijon kmetov brez zemlje in brez stalnega zasluga.

Tujec, ki pride v Egipt, sprva ne more razumeti, zakaj je tam toliko lovcev na bakšiš, toliko pouličnih prodajalcev, čistilcev čevljev in po-

dobnih vsiljevalcev. Kjerkoli se ustaviš, ti hitijo naproti in nikjer se jih ne moreš rešiti z eno samo besedo. Kdor pa se malo bolj poglobi v stvarnost te dežele, bo kmalu razumel, da so ti ljudje ostanki stoletja hlapčevske preteklosti, ko je izkoriščevalski aparat kolonialne politike tako rekoč fabriciral trume nemaničev in jih pihal na cesto, hkrati pa ustvarjal bogastvo za peščico domačih brezdnežev in tujih »gostov«.

Posnetek iz doline Nila: Felah gradi barko

KONTRASTI SREDOZEMLJA

FRANCE SUSTERSIČ:

18

Naposled se je novinarju vendarle posrečilo, da je prišel do direktorja. Seveda pa se ni ustavil v njegovi pisarni, ampak je poiskal predsednika sindikata, ki mu je dejal:

»Ze petinadeset let delamo tu, pa ni hotel nikdar nihče poslušati naših pritožb. Zdaj se je stanje vendarle spremenilo, oblast je uvidela, kaj počne vodstvo podjetja.«

Potem mu je pripovedoval, da dela na sladkornih plantažah nad tri tisoč delavcev, ki zaslužijo po 12 piastrov na dan. Delo pa ni stalno. Ahmed Aboud je doslej vsakega delavca po večkrat na leto odpustil, potem pa ga je spet sprejel na delo, da se je tako izognil obveznosti po zakonu o delovnih pogodbah. Bolni delavci so brez zdravniške pomoči. Če oboli delavec na slepiču ali če ga ugrizne škorpion, je prisiljen potovati z vlakom v Luxor, če hoče ostati živ. Ahmed Aboud pa si je z izkoriščanjem pridobil veliko bogastvo. Da bi mu bila po smrti odprta vrata v raj, je zgradil krasno mošejo, za katero je dal 10.000 funtov (v našem denarju okrog 17 milijonov dinarjev). Delavci pa pravijo, da jim za molitev ni potrebna taka mošeja, ker lahko molijo tudi drugje. Potrebna bi jim bila bolnišnica ne pa mošeja.

Gospodarski uspehi Novega mesta

v prvem desetletju svobodnega ustvarjanja in graditve socializma

Novo mesto, 29. oktobra

Danes slavi Novo mesto tretji svoj praznik. S številnimi prireditvami bodo delovni ljudje mesta in njegove okolice spet počastili spomin na dragocene žrtve, ki jih je to zvedeno partizansko mesto darovalo za svobodo. Še posebej pa se bodo ob današnjem prazniku, ki je združen s proslavijo deseteletja svobodnega življenja v novi domovini, ozri tudi na prehojeno pot. Vzdlóž nje stoji številni in trajni spomeniki dela, plod pridnih, ustvarjalnih rok dolenjskega človeka, ki je šel v svobodni, socialistični državi otašjan zadihal in si začel graditi boljše življenje.

Razvoj gospodarstva in celokupne proizvodnje v njem nam najnovejši pokaže stanje vsakega družbenega razvoja. Tik pred zadnjim vojno je bilo Novo mesto značilno uradniško mesto, o katerem trde takratne publikacije, da »je živel več kot polovica njegovega prebivalstva od dohodkov iz državne blagajne in da je bilo navezano na dohodek od kmetov iz okolice«. Sredi izrazito poljedelske pokrajine je Novo mesto bilo in ostalo sicer upravno središče skoraj vse Dolenjske, vendar skoraj brez vsake industrije.

Manjša elektrarna ob izviru Temenice, opekarna v Prečini, keramično podjetje v Brkljini in trije tekstilni obrati, to je — poleg nekaterih malo večjih obrtniških delavnic — približno vse, kar je Novo mesto ob osvoboditvi lahko šlelo med svojo industrijsko dejavnost. In še to po vojni vihri ni ostalo nepoškodovano. Zlasti obrtne delavnice so bile v mnogih primerih žrtev težkih bombnih napadov v jeseni 1943. Pred vojno so našeta industrijska podjetja zaposlovala od 100 do 180 delavcev in delavk, odvisno od sezonskega dela in kriz tržišča. Po osvoboditvi so novi odnosni med ljudmi in njihove potrebe postavile pred mesto veliko večje in težje naloge, kakor jih je doslej kdajkoli imelo. Čeprav so bili zlasti vsa prva povojna leta vsi namori ljudske oblasti, gradbeništa, obrti, prometa in ostalih panog gospodarstva usmerjeni predvsem v obnovo v vojni težko prizadetega Novega mesta, so vendarle že leta 1945, 1946 in 1947 začela delati številna nova mestna podjetja in delavnice. Cevljarje, krojače, mizarje, kovinarje in druge je poklicalo življenje samo v nove organizacijske oblike — v podjetja socialističnega sektorja. Razvoj teh podjetij iz malih, šibkih delavnic v močne, samostojne in gospodarsko pomembne kolektive je značilen za vso povojno rast gospodarstva v mestu.

V desetletju, ki poteka, se je v nekdanji industrijski in splošni gospodarski nerazvitosti Novega mesta — in cele Dolenjske — vse obrnilo na bolje. Medtem ko je nekod Novo mesto dajalo na trg poleg kmetijskih pridelkov, živine, nekaj vina in lesa še manjše količine keramičnih izdelkov, perila in tekstilnih predelkov, se je v tem predelku in izdelku pridružil vrsta novih proizvodov po vojni ustanovljenih podjetij oz. razširjenih starih obratov: znatne količine kremenčevega pekska, obutev, opa, lesni izdelki, tkanine iz mikane in česane preje,

različne bombažne in volnene tkanine, pestra konfekcija perila, farmacistski proizvodi itd. 6 milijard dinarjev znaša vrednost bruto produkta celokupnega gospodarstva na področju mesta. Medtem ko je delalo konec leta 1945 v industriji, gozdarstvu, gradnjah, prometu, trgovini, obrtništvu in komunalni dejavnosti v občini 1783 ljudi, jih zaposlujejo te panoge letos že 6224 v 73 podjetjih socialističnega sektorja in v 242 obrtnih in gostinskih zasebnih obratih. V skoraj vseh industrijskih panogah proizvodnja stalno narašča, česar v tem desetletju ni bil zgrajen noben večji objekt, če izvajamo dograditev tekstilne tovarne. Najmočnejše podjetje mesta in okraja je tekstilna tovarna NOVO-TEKS, ki je s kvaliteto li izredno preostroj izdelkov osvojila slovenski in jugoslovanski trg, sodeluje pa tudi v izvozu. Milijardo din znaša vrednost njene bruto proizvodnje. Skoraj pol milijarde vrednosti ustvarja podjetje NOVOLES, nastalo z združitvijo nekdanje tovarne igrač in bivšega LIP Novo mesto. Nad 16 tisoč m³ žaganega lesa, 800 m³ parketov in pribl. za 160 milijonov din končnih lesnih izdelkov, ki grede skoraj v celoti v tujino za devize, ustvari na leto iz dolenjskega lesa. Imena KREMEN, Industrija čevljev, perilo »Labod«, farmacevtski laboratorij »Krka«, gradbena podjetja PIONIR, KRKA in GRADBENIK, tovarna samotnih peči Keramika in še nekatera so znana danes vsakemu človeku na Dolenskem. V desetih letih se je število v industriji zaposlenega delavstva v mestu dvignilo od 81 na 1340.

Družbeno upravljanje je na široko odprlo vrata novim pobudam v gospodarstvu mesta. Delovni polet v podjetjih se kaže v večji proizvodnji, ki se bo lahko — če pristojno h gospodarskim uspešnim — začetek obratovanja Agroservisa, Montomontaže in nove tovarne mlečnih izdelkov — z razširitvijo zmogljivosti že obstoječih tovarn in podjetij že v nekaj letih še znatno dvignila, ponekod pa tudi podvojila.

STARO MESTO Z NOVIM LICEM
Razvoj in napredek industrijskih in ostalih podjetij je terjal tudi spremembe v komunalni dejavnosti. V skoraj 600-letni zgodovini Novega mesta se ni zgradilo, obnovilo in preuredilo toliko, kakor v zadnjem desetletju. Tako je enoglasna sodba domačina ali tujca, ki je nad vnanjim licem obnovljenega mesta brez izjeme začuden.

STARO MESTO Z NOVIM LICEM

PREDLOG OBČINSKEGA ODBORA SZDL ROGAŠKA SLATINA

Šola - spomenik Borisu Kidriču

Nedavno je Občinski odbor SZDL Rogoške Slatine sklical konferenco predstavnikov organizacij, društev, podjetij in ustanov, na kateri so razpravljali o novih gospodarskih ukrepih. Govorili so o prekupčevalcih, ki jih je vse preveč, o potrebi zbližanja prometa, ki bo pomenil prevozne storitve, o potrebi izboljšanja združenega poslovanja, o racionalnejšem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti kmetijsko gospodarskih, ki naj v bodoče zagotove gostinstvo-zdraviliškim obratom in ostalim prebivalcem potrebno zelenjavo in ostale pridelke, da ne bo treba ponje v najoddaljenejša kraja, kar je povzročilo nepotrebno porazdravev. V zvezi s tem, da je treba omejevati investicije v kapitalni graditvi in jih usmerjati v gradnjo takih objektov, ki bodo služili neposredno proizvodnji potrebnih dobrin, je bilo sproženo vprašanje gradnje nove šole. Problem šolskih prostorov je v Rogoški Slatini izredno pereč. Prebivalci že vsa zadnja leta mnogo razpravljajo o tem, kako omogočiti otrokom normalno in nemoteno izobraževanje. V sedanjih šolskih prostorih se izobražuje preko tisoč učencev iz osnovne šole, nižje gimnazije, vajenske šole za razne stroke in kmetijsko gospodarske šole. Obe šolski poslopji pa imata le 11 učilnic. Zaradi tega je v nekaterih razredih nižje gimnazije do 60 otrok v eni učilnici. V poslopiju osnovne šole pa je pouk v treh izmenah. Dopoldne obiskujejo pouk učenci 3. in 4. razreda, popoldne pa učenci 1. in 2. razreda osnovne šole, treh razredov vajenske šole in dveh razredov kmetične šole. Za rešitev tega zelo važnega vprašanja je občinski odbor SZDL predlagal iniciativni odbor za gradnjo osemletne šole, ki bi bila postavljena v spomin na tukajšnjega rojaka pokojnega Borisa Kidriča.

Stanovanjski bloki in hiše v Gerdešičevi ulici, na Grmu in v Kandiji, v Brkljini in Zabji vasi, generalno obnoven in razširjen vodovod, ki ga podaljšujejo zdaj še v predmestju, preurejena in tlakovana cesta skozi mesto, novi parki in nasadi, kopalnice z dvema čolnarnama na Krki, športna igrišča, dva nova mosta čez Krko, modernizirana cestna razsvetljava, obnovljene šole in številne zasebne hiše v mestu, skrbno in z ljubečo roko umetnika urejen osrednji spomeniški prostor na Vratih in pravkar zaključena dela na obnovenem Glavnem trgu — vse to je zdaj le suho naštevanje, v katerem pa je zajet nadvse važen del zgodovine, ki si jo je Novo mesto

Novo mesto

RAZNO IZ CELJSKEGA OKRAJA

V Celju so ozimnice zagotovljene

Svet za gospodarstvo občinskega ljudskega odbora je na zadnji seji razpravljal o poteku preskrbe mestnega prebivalstva s krompirjem, sadjem in drugim za zimo. Potrošnja premoaga je narasla lanskega leta so za potrebe ton premoaga, letos pa bodo — Zakaj ni dovolj mleka cene mleka? — Podjetje škem okraja kuhano maslo

Občinski ljudski odbor je na zadnji seji razpravljal o poteku preskrbe mestnega prebivalstva s krompirjem, sadjem in drugim za zimo. Potrošnja premoaga je narasla lanskega leta so za potrebe ton premoaga, letos pa bodo — Zakaj ni dovolj mleka cene mleka? — Podjetje škem okraja kuhano maslo

Lendavski taborniki ob obnem zboru

V beltiški občini so krepko prišli za delo

Uslužbenci »Elana« pred sodiščem

Šolske blagajne, nov način varčevanja med mladino

Avtomobilist podrl kolesarja

Podtakljen ogenj

Na Goriškem premalo obrtnih delavnic

S primerno davčno politiko bi bilo moč obrtništvo pospešiti

V goriškem okraju je stanje obrti tako pereče, da je moral pred dnevi o problemih te gospodarske panoge razpravljati tudi Okrajni odbor SZDL. Število obrtnih delavnic in obratov v goriškem okraju se je sicer zvišalo, toda le v zasebnem sektorju, vsem ko je število delavnic v socialističnem sektorju že pet let neizpremenjeno. Ustanavljanje neizpremenjeno sicer precej ovira pomanjkanje prostorov, kadra in tako dalje, vendar je domača povsod opaziti tudi premajhno prizadevanost lokalnih organov oblasti, ki so temu vprašanju doslej skoraj brez izjeme posvečali premajhno pozornost.

Mnoge delavnice so namreč zaradi rentabilnosti v zadnjih letih preusmerile svojo dejavnost na proizvodnjo za trg in uslug skoraj ne opravljajo. To je značilno zlasti za obrate v Novi Gorici, Sempetru in Aidovščini.

V Novi Gorici bi potrebovali okoli 20 delavnic, v katerih bi delalo okoli 70 ljudi, največ žensk. Za to pa primanjkuje prostorov, ki jih niti sedanji obrati nimajo zaost. Napredek obrti si ni mogoče zamišljati brez sodasnega sistematskega boja zoper šušmarstvo, ki je razširjeno zlasti na Tolminkem. Občinski ljudski odbori bi morali v mejah uredbe izdati obrtnece tudi tistim prebivalcem, ki so se svojevno delu privlačili. Tako bi njihovo delo legalizirali, lokalni organi pa bi imeli nov vir dohodkov, ker bi novi obrtniki morali plače-

vatati tudi določene družbene davkatve. Slednjč bi bilo moč obrtništvo pospešiti s primernejšo davčno politiko. Z davkom bi bilo treba omejiti pretirano bogatitev dela zasebnih obrtnikov, z raznimi finančnimi olajšavami pa podpreti predvsem razvoj uslužnostne obrti. Da bi nekoliko omilili perečo pomanjkanje nekaterih poklicev, bi morda kazalo poskušati kvalificirane delavce v gospodarstvu, ki jih v proizvodnji brez škode pogrešamo, ter jih zaposliti v obrti. Da bi občinski ljudski odbori imeli večji pregled nad stanjem obrtništva na svojem področju, naj bi v Svele za gospodarstvo izvolili tudi predstavnike te gospodarske panoge.

Poklicno gledališče v Novi Gorici

V Novi Gorici bodo bržčas v začetku prihodnjega leta ustanovili poklicno gledališče za novi goriški okraj. Imelo bo potujočo značajno vzorcu Gledališča za Slovensko Primorje v Kopru. Slednje je sedaj edina gledališka ustanova na Primorskem, kar je za tako obsežno področje vsekakor premalo. Novo gledališče naj bi razen uprizarjanja dramskih del z raznimi strokovnimi nasveti, izbrlo ustreznih igraj pomočje pri izdelavi scen, režiji itd., pomagalo tudi razvoju amaterske dramske dejavnosti, ki je zlasti na Tolminkem zelo razširjena. M. D.

Italijanski delavski krožek v Izoli

V Izoli so pred dnevi ustanovili Italijanski delavski krožek; v njem bodo imeli člani redne mesečne sestanke, na katerih bodo razpravljali o raznih političnih in gospodarskih vprašanjih. V kratkem bodo ustanovili tudi pevski zbor in dramsko skupino pionirjev, ter organizirali tečaj slovenskega jezika. Italijanski delavski krožek v Izoli bo skrbel tudi za telesno vzgojo svojih članov. Če prihodnji teden namestila prireditelji namiznotenški in šahovski turnir. O.

10-letni načrt za ureditev 700 ha zemlje ob obali

Strokovnjaki koprškega podjetja Vno-sadije so izdelali predlog 10-letnega perspektivnega načrta za ureditev 700 ha površine v obalnem pasu obšine Izola. V načrtu je ureditev stranjen površin, na katerih bo možno s stroji obdelovati zemljo, ter gradnja 6 zbiralnih bazenov z zmogljivostjo 180 kubičnih metrov vode, ki jih bodo uporabljali med sušo za namakanje 120 ha površine. V osnovnem perspektivnem načrtu je tudi gradnja stanovanjskih hišic in raznih gospodarskih poslopij. Predvidene investicije v znesku 700 milijonov dinarjev bi se amortizirale v 15 letih.

Občinski LO v Ravnah je začel delati

Te dni so v Ravnah na območju občine Ravnice (bivši občini Prevalje in Ravnice) zbori volivcev. Na teh zborih občinski odbori poročajo o svojem dotedanjem delu in bodočih nalogah. Volivcem tudi pojasnjujejo pristojnosti sedanjega občinskega odbora, ter tekoča stvart, ki zanimajo volivce. V Lesahu, Lokošici ter Krajevni odbore, tj. krajevni odbori bodo predvsem skrbeli za ureditev krajevnih problemov, kakor so krajevne poti ter ostale komunalne zadeve. K.

Dobra udeležba in zrela razprava na zborih volivcev v radovljiški občini

Zadnjih zborov volivcev v radovljiški občini se je v nekaterih vaseh udeležila tretjina volivcev, medtem ko je na prejšnje zore prihajala večjih komaj desettina volivcev. Značilno za to, kako se ljudje zanimajo za poslovanje komun, je tudi to, da so prišli to pot na zbre volivcev predvsem

tudi starejši kmetje in delavci, ki so zrelo posegali v razprave. Zanimali so se za pristojnost krajevnih odborov, nato pa so tudi povedali, česa naj bi se leti predvsem lotevali. Razpravljali so prav tako tudi o gospodarstvu v občini, zlasti o komunalnih zadevah, o obrti, gostinstvu, turizmu itd. Uspeh teh zborov volivcev je bilo moč doseči zaradi dokajšnjih priprav organizacij SZDL in ZK. Kjer pa so bile te priprave pomanjkljive, je bila tudi udeležba na zborih piča. Tako se je zgodilo, denimo, v Podgori in v Radovljici, kjer je bilo treba zbre volivcev sklicevati ponovno. V Begunjah, kjer je prišla na zbor četrtina volivcev, so ljudje opozorili na nepravilnosti v dejavnosti nekaterih odbornikov bivše občine. Volivci so zelo ostro grajali to, da bivši občinski odbor ni poskrbel za solidnejše vodenje občinske gostilne in čevljarne delavnice in to, da ni preprečil pijančevanja nekaterih občinskih uslužbencev. Zato so volivci celo zahtevali odpoklice tistih odbornikov, ki so odgovorni za te pojave. M. Z.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli Jože Papec, star 83 let, doma iz Brezovih dol na Gorenjskem, Anton Zelko, star 69 let, doma iz vasi Narin na Primorskem, in Ana Junc, stara 86 let. Razen naštetih so umrli v Spring Glenu Janez Juvan, star 78 let, doma iz Velovskega pri Kranju, v Brooklynu Karl Lunat, star 67 let, v Denveru Berta Geštal, stara 76 let, doma iz Metlike, v Milwaukee Mih Kirt, star 70 let, v Haffu Rosa Grit, doma iz Metlike, v Zemuna na Primorskem, v Chisholmu Moks Prebil, star 31 let, v Gowandi pa Iojza Solan, star 68 let, doma iz Zaboršta pri Stični.

NAROČNIKI »LJUDSKE PRAVICE« SO ZAVAROVANI ZA PRIMER NEZGODE

Dne 28. oktobra okoli pol devete ure se je peljal iz Izole proti Koprki kolesar Franc Lešček iz Ozealjca, za njim je bil s osebnim avtomobilom pripeljal Mirko Kavčič, sofer Zavoda za socialni razvoj. Obe vozila sta se prednjim delom voza je zadela kolesarja, ki ga je pri tem vrnilo na avtomobil. Kolesar je dobil hude poškodbe na glavi in so ga takoj prepeljali v bolnišnico. Kdo je kriv nesreče, bodo še ugotovili. Z.

KULTURNI OBZORNİK

OTVORITEV GLEDALIŠKE SEZONE NA JESENICAH

Harris: MOLČEČA USTA

Mestno gledališče na Jesenicah je proslavilo kongres Svobod in ljudskoprosvetnih društev s tem, da je odprlo gledališko sezono...

roma psihološko verjetnost, potem je treba reči, da Molčičeva usta niso deo brez napake...

sobnosti, je z veliko živčnostjo igrala Stanka Geršakova. Zdravnika dr. Roberta je s primerno zadržano interpretiraj Bojan Cebulj...

Marjan Stare, ki je delo režiral, je ostal zvest realizmu v poteku zgodbe in v zunanji podobi oseb...

Ansambel jeseniškega gledališča je to pot dokazal, da upravičeno uživa sloves enega najboljših nepoklicanih gledališč...

Mestno gledališče Jesenice je s svojo prvo uprizoritvijo v tej sezoni gotovo zadovoljilo jeseniško gledališko publiko...

Zagreb, 28. okt. — Sinoči je prišel iz Maribora v Zagreb naša B-representanca...

JOŽE ŠIFRER

PREKOP partizanskega pesnika IVANA ROBA

Na praznik mrtvih, 1. novembra ob devetih dopoldne, bo ob grobnici padlih partizanov na Vrhniku žalna komemoracija...

Da bi ne šel ta dogodek mimo nas, je poskrbela Zveza borcev. Dne 1. novembra se bodo pred Cankarjevim domom na Vrhniku zbrali borci in prijatelji...

»Kdor umre za domovino, je živ el doolj.«

Ivan Rob se je rodil v Trstu 17. avgusta 1908. Bil je slavist in častnik, avtor travestije »Deseti brat« s socialno tendenco...

Padel je, preden je mogel razprostrti svoja krila.

Deset let Akademije upodablajočih umetnosti

V četrtek dopoldne je bila na Poljanski gimnaziji, kjer še danes zaradi pomanjkanja prostorov gostuje Akademija upodablajočih umetnosti...

ljudska oblast že jeseni 1945 in hkrati poskrbela za uspešno delo in rast novoustanovljenega zavoda. Božidar Jakac je zatem navedel stvarne podatke...

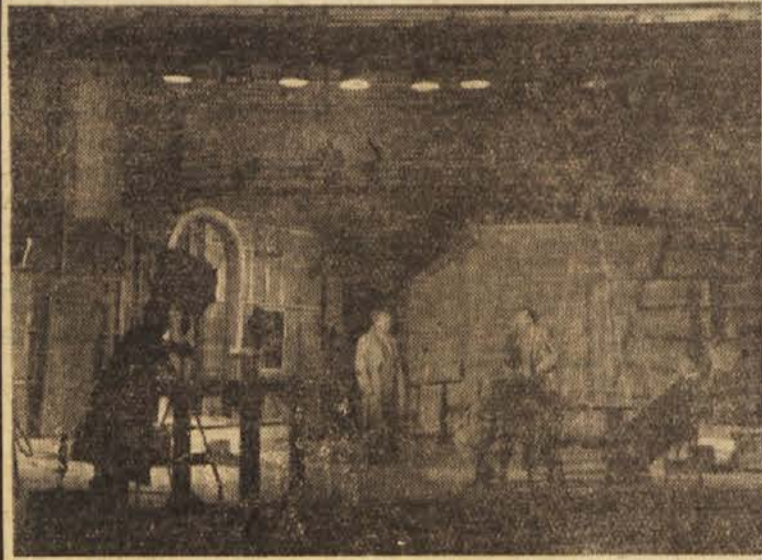
Še bolj zgovorno pa pričajo o tem razstave nekdanjih učencev Akademije v Jakopičevem paviljonu, Mali galeriji in drugod.

top

SRBSKO NARODNO POZORIŠTE MED NAMI

Te dni je gostovalo v Ljubljani srbsko Narodno pozorišče iz Beograda s tremi deli. Predstavili so nam dramatisacijo Njegoševga »Gorskega venca« ter s populardansko predstavo omogočili tudi mladini, da si ogleda to veliko

dališki dogodek, ves v znamenju pomlajene dramske sezone, ki nam obeta še več gostovanj, ter nadaljnji korak k tesnejšemu zbljevanju naših kulturnih centrov.

delo jugoslovanske književnosti. Ostali dve predstavi sta bili Stankovičeva Košana in Odetsova Premiera v New Yorku.

vrnili v Beograd. V četrtek zvečer jim je v Unionu priredil sprejem predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS dr. Dolfo Vogelnik.

Nekdaj je bil tudi v Mariboru precej razvit drsalni in hokejski šport, potem pa je ta športna panoga v naši severni metropoli žal povsem zamrla.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA TRBOVLJE

RAZPISUJE

prosta mesta za dva pravna referenta za upravno-pravne zadeve dva finančna inšpektorja gradbenega tehnika referenta za usmerjanje v poklice štiri ekonomiste in tri referente za statistično službo

Prošnje s izčrpnim življenjepisom in pregledom dosedanjih zaposlitev dostavite na naslov: OKRAJNI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE — urad tajnika T 115 do 1. decembra 1955.

Tirnanić: NISMO OPTIMISTI

V prihodnjih dneh čakata našo nogometno reprezentanco dve težki tekmi z Avstrijo in Francijo. Obe tekmi sta za nas zelo pomembni...

1949. Beograd: Jugoslavija — Avstrija 2:5 (1:3). 1950. Dunaj: Avstrija — Jugoslavija 7:2 (3:1).

1952. Beograd: Jugoslavija — Avstrija 4:2 (3:0). 1953. Dunaj: Avstrija — Jugoslavija 2:2.

Primerjajmo letošnjo bilanco obeh reprezentanc in oboji v sedmi tekmi so na naši strani. Toda visok poraz Avstrije proti Madžarski nas ne sme zapeljati.

VESTI IN DOGODKI

Horvat ali Crnković?

Dunaj, 28. okt. (APA) Jugoslovanski nogometaši so imeli danes na stadionu v Praterju trajaški kondicijski trening, ki je trajal 45 minut.

Zagreb, 28. okt. — Sinoči je prišel iz Maribora v Zagreb naša B-representanca. Reprezentanti so danes popoldne trenirali na stadionu Dinamo.

Dunaj, 28. okt. (APA) Zvezni kapetan avstralske nogometne reprezentance Geyer je objavil sestav reprezentance za tekmo proti Jugoslaviji.

A reprezentanca bo nastopila v tejli postavi: Schmied (Wien), Halla (Rapid), Swoboda, Ozwirk, Stotz (vsi trije Austria), Koller (Wien), Buzek (Wien), Grohs (Wien) ali Wagner (Wacker), Hanappi (Rapid), Körner II (Rapid), Schlegler (Austria).

Ne samo rezultati in rekordi...

Pobrska jim spet nekoliko po srčnic knjigi neveselih dogodkov v našem športu — nabralo se je nekaj, kar naj bo zapisano v resen pouk in opozorilo našim športnikom in športnikom.

V nedeljo je bila v Kranju prvenstvena nogometna tekma med Mladostjo in ljubljanskim Graficarjem. Domačim ni šlo, gostje pa so zabijali gole in — zmagali. Poraza je bil seveda kriv sodnik, ki je sodil slabo in pristransko.

Dejstva govore drugače. Gol, po katerem je Graficar prišel v vodstvo, je bil dosežen povsem regularno iz upravičeno dosejene 11-metrovke.

S psom na igralca Splita se je v nedeljo spravil nek znan navijač in nekdanji aktivni nogometaš. V svoji divji jezi je spustil nad človeka psa, ki je k sreči samo strgal hlače.

Nekdaj je bil tudi v Mariboru precej razvit drsalni in hokejski šport, potem pa je ta športna panoga v naši severni metropoli žal povsem zamrla.

Vsi so bili pisмено obveščeni, da bo sestanek v nedeljo, 23. t. m. Ko pa je prišel zastopnik republiške zveze na napovedani sestanek, se je sbralos le šest aktivnih drsalcev in en funkcionar.

Drugič pa ni bilo — menda zaradi znanih trenj med vodilnima mariborskima športnima društvo.

Ali naj postane in ostane drsalni šport v Mariboru žrtev raznih klubskih trenj in nesporazumov?

Grohs bo nastopil samo v primeru, če se bo opomogel od večerajšnje poškodbe na trening tekmi v Sant Pönten. Rezerve so Pelikan (Wacker), Kolmann (Wacker), Brousek (Wacker) in Sabetzer (Austria).

BOKSARSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Danes Odred — Maribor

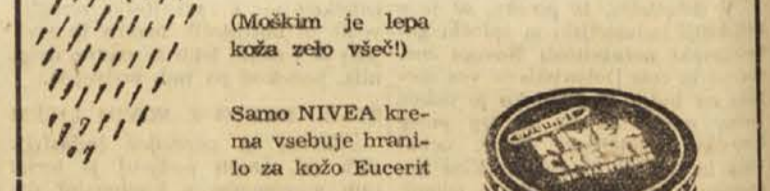
V tekmovalju za boksarsko prvenstvo Slovenije se bosta drveni pomerili na Gospodarskem razstavlišču (Paviljon »D«) moštvi Maribora in domačega Odreda. Mimo obeh klubov nastopa v letošnjem prvenstvu še mariborski Brank.

Začetek dvoboja ob 20. uri.

TEMELJNI PREDPIS ZA VASO LEPOTO

Mladostnosveže negovana koža!

Dež in veter škodujeta lepoti. Zato redno negujte kožo z NIVEA kremo. Z redno uporabo NIVEA kreme ostane koža odporna in prožna

NIVEA CREME

OBRTNO GOSPODARSKO PODJETJE

»CVETLICARNE«

UPRAVA LJUBLJANA, WOLFOVA UL. 10

sporoča cenjenim odjemalcem, da bodo poslovalnice tega podjetja neprekinjeno poslovale in sicer:

v soboto od 7.30 do 19. ure v nedeljo od 8.00 do 12. ure v ponedeljek od 7.30 do 19. ure v torek od 7.30 do 12. ure

Velika zaloga UVOŽENEGA IN DOMAČEGA CVETJA VENCI • ARANŽMAJI ITD. • CENE KONKURENČNE • POSTREŽBA STROKOVNO SOLIDNA • OBISČITE NAŠE POSLOVALNICE!

»ORHIDEJA« — Cankarjeva 4 (pas. nebotičnika) tel. 20-897 »CVETLICA« — Kardeljeva 1, tel. 22-337 »CVET« — Wolfova 10, tel. 22-513 »ROZA« — Nazorjeva 3 (prej Frančiškanska) tel. 23-194 »MIRTA« — Čopova 34 »ZVONČEK« — Tromostovje

Priporoča se kolektiv podjetja »CVETLICARNE«, Ljubljana. 3705

Po 7. členu temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32/55)

razpisuje

Tovarna avtomobilov — Maribor

naslednje štipendije

9 štipendij na tehniški visoki šoli — strojni oddelek

1 štipendijo na tehniški visoki šoli — metalurški oddelek

Interesenti naj pošljejo lastnorodno napisano prošnjo, življenjepis, potrdilo o premoženjskem stanju staršev, prepis ocen z dekanata, priporočilo Zveze študentov in potrdilo o prejemanju otroškega dodatka.

M 497

DNEVNE NOVICE

ZIMSKI AVTOBUSNI VOZNI RED NA PROGI KAMNIK-STAHOVICA

V času od 31. oktobra 1955 pa do predvidoma 30. aprila 1956 vozi avtobus samo do Stahovice in obratno, in sicer redno:

1. ob sobotah in dnevih pred drž. in republiškim prazniki: a) iz Kamnika v Stahovico ob 15.23, b) iz Stahovice v Kamnik ob 16.15;

2. ob nedeljah in državnih ozir. republiških praznikih: a) iz Kamnika v Stahovico ob 7.50 (15.23), iz Stahovice v Kamnik ob 8.15 (16.15);

Izven voznega reda vozi avtobus ob najmanj 15 udeležencih tudi do Kopača (Kamniške Bistrice); prav tako se upoštevajo ob tem pogoju tudi vsa druga naročila avtobusov, samo da so pravčasna in ne sovpadajo s časom navedenega rednega voznega reda.

Cena enosmorne vožnje znaša na osebo 30 dn.

Obrnite se pisмено ali telefonično na št. 369 (922 Kamnik).

»Avtopromete, Kamnik

OBIŠČITE RAZSTAVO

10 LET GRADBENIŠTVA

V MODERNI GALERII

Razstava je podaljšana in traja do 6. novembra 1955

Izkoristite 25% popust na železnici.

Objava rezultatov natečaja za izdelavo značke Zavoda za napredek gospodarstva, Ljubljana: nagrada 12.000 dn osnutek 33, dva odkupa po 5000 dn osnutek 45, osnutek ZNG varianta A, dva odkupa po 3000 dn osnutek XY-4, osnutek GAMA 48. Honorarje in vse nenagrane osnutke lahko avtorji dvignejo v roku 14 dni v Zavodu, Erjavčeva 12.

Elektrotehniško društvo LRS namerava prirediti tečaj za doseg naziva kvalificiranega in visokokvalificiranega delavca v elektrotehniški stroki ter poziva vse tiste praktične elektrifikarje, ki bi želeli obiskovati tak tečaj, da se prijavijo do 10. novembra v društvo, Erjavčeva c. 11, z navedbo osebnih podatkov, zaposlitve in izobrazbe. Ob koncu tečaja bodo izpiti po oblastnih organih. Nadalje bo Elektrotehniško društvo LRS priredilo tečaj za navilajce električnih strojev, ter naj se zainteresirani prav tako javijo v društvo. Čas in kraj tečaja bosta naknadno objavljena oz. sporočena.

»KROSAN« že poznaš kot najboljši sredstvo za ohranitev krompirja pred gnitjem. Pravčasno si ga oskrbi v zadrugi, semensni, drogeriji.

Vsaki kopeč nog žlico »JELA« soli »JELA« sol krepi živce, osvežuje in preprečuje neprijeten duh po potuju.

PREDAVANJA

Društvo zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bosta na strokovnem sestanku v petek, 4. novembra ob 20 na Klasični gimnazij predavanja: Poročilo s kongresa v Atenah in Poročilo s potovanja po Švedski. — V soboto bo ob 8.15 v predavalnici Patološko-anatomskega inštituta pričel doc. dr. Volovšek ciklus: Poglobljaj iz smerne protike, doc. dr. Krusiš pa bo nadaljeval ciklus: Izbrana poglavja iz pedontologije.

Umrli so v Ljubljani

Anica Zakrajšek, gospodinja. Pogreb bo danes ob 15 na Zalah.
Ela Strgulac, oskrbnica. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.
Edvard Dolak, kapetan I. klase v pokouju. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.

Umrj je naš papa

Dr. ANTON LAMPRET

Pogreb bo v nedeljo, dne 30. oktobra 1955 ob 10 iz Antonove mrljeve veže.

Hči Nada in ostalo sorodstvo.

Rudolf Brunskole

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec naznanjamo žalostno vest, da je po težki bolezni umrl naš dragi oče, mož in brat

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 30. oktobra 1955 ob 15. uri izpred hiše žalosti.

Semič, dne 27. oktobra 1955.

Zalujoči: žena Kristina, sin Boris, hčerka Sonja, brat Matija, sestra Ivana in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili na zadnji poti našo ljubljeno mamo

Terezijo Drenik, roj. Repovž

in ji poklonili številne vence in šopke cvetja in tistim, ki so nam izkazali svoje sožalje, iskrena hvala.

Zahvalujemo se godbi Ljudske milice in pevskemu društvu »D. Jereb« in vsem, ki so ji lažjali težke ure trpljenja.

Družine: DRENIK, TRATNIK, SPRINGER, KRAMAR, ŽNIDAR

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Sobota, 29. oktobra ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podoželje.

Nedelja, 30. oktobra ob 15: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podoželje.

ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Izven in za podoželje.

Ponedeljek, 31. oktobra: Zaprt. Torek, 1. novembra ob 20: Loreca: »Svatba krvi«. Izven in za podoželje.

OPERA

Sobota, 29. oktobra ob 19.30: Strauss: »Kavalir z rožo«. Abonma red G. Nedelja, 30. oktobra ob 19.30: Verdi: »Rigoletto«. — Gostovanje dirigenta Mitje Zebreta in tenorista Rudolfa Francija. Izven in za podoželje.

V nedeljo, dne 30. oktobra 1955 bo Opera prvič v sezoni uprizorila Verdijevega »Rigoletta«. Naslovno vlogo bo pel Samo Smerkolj, vojvodo Mantovanskega Rudolf Franci, Gvido Sonja Hočevarjeva, Sparafucija Fridriharjeva in Monterona Danilo Merlak. Dirigiral bo dirigent zagrebške Opere Demetri Zebre. Predstava bo izven in za podoželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sobota, 29. oktobra ob 20: Anouilh: »Colombus«. Izven.

Nedelja, 30. oktobra ob 20: Leskovec: »Dva bregova«. Izven.

Torek, 1. novembra ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojne ne bo«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 29. oktobra ob 20: Finžgar: »Divji ovec«, ljudska igra. Izven. Razprodano.

Nedelja, 30. oktobra ob 16: Konfino: »V soboto se poročim«, veseloigra. Izven. Popolnoma predstava. — Zadnjič:

ob 20: Finžgar: »Divji ovec«, ljudska igra. Izven. Večerna predstava.

Torek, 1. novembra ob 20: Finžgar: »Divji ovec«, ljudska igra. Izven. Prodaja vstopnic pri bližnjini v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

Uprizoritev pravljice igre »Pepelka« je zaradi obolevnosti tov. Gornika priredila na obhodo nedeljo.

V nedeljo, 30. oktobra ob 16 bo zadnjič uprizorjena Konfinova veseloigra »V soboto se poročim«.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete

Sobota, 29. oktobra ob 17 in 20.30: Franc Mitčinski: »Zvezdica Zaspanska«.

Nedelja, 30. oktobra ob 11 in 20.30: Franc Mitčinski: »Zvezdica Zaspanska«.

Sobotna in nedeljska večerna predstava je namenjena kulturnim delavcem. Nekaj vstopnic je še na razpolago.

Prodaja vstopnic za vse predstave v soboto dopoldne v upravi gledališča, Rešajeva cesta 23, tel. št. 32-026, in pol ure pred predstavo pri gledališki bližnjini.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za soboto, 29. oktobra

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni sporod) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.35 Po svetu v lahki glasbi — 7.10-7.30 Melodije za dobro voljo — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Lahki sporod izvajajo Pohorski fantje in Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorberka — 11.45 Pojte z nami, otroci! (Pesnica o petelinčku in putkah) — 12.00 Lahki opoldanski glasbeni sporod — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Mirko Peternel: Poznojesenska in zimska opravila v hlevu — 12.40 R. Wagner: Uvertura k operi »Lohengrin« — A. Thomas: Uvertura k operi »Mignon« — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Tisoč pisanih zvokov (lahka, zabavna in operetna glasba) — 14.20 Pionirski koledar — 14.35 Zeleni ste — poslušajte — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Utrinki iz literature — Simon Jenko: Obrazi — 15.45 Melodije Sigmunda Romberga in Roberta Stolza — 16.00 Novi filmi — 16.10 Koncert po željah — 17.20 Zabavna in pesna glasba, vmes reklame — 18.00 Okno v svet: Novi izvori prehrane — 18.10 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberne — 18.35 Jezikovni pogovori — 18.50 Igra Češka godba p. v. Boruta Lesjaka — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Pisan sobotni večer — 22.15-23.00 Oddaja za naše izselence — 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valju 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

VESTI IZ MARIBORA

DEŽURNA LEKARNA

Sobota, 29. oktobra 1955: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

Nedelja, 30. oktobra 1955: lekarna »Studentci«, Gorkega ulica 18.

KINO »SLOGA«: Angl. film: »Tri kora pred visčarmi«.

UDARNIK: Francoski film: »Zadovoljstvo Pariza«. Tednik.

POBREZJE: Amer. barvni film: »Pia-višoče gledališča«.

STUDENCI: Angliški film: »Tri kora pred visčarmi«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 29. oktobra ob 19.30: Verdi: »Ples v maskah«. Red A.

Nedelja, 30. oktobra ob 19.30: Goetz: »Hiša v Montevideu«. Izven.

UMETNOSTNA GALERIJA

Razstava sodobne britanske grafike. Razstavljenih je 33 grafik, v preloži večini litografij, jedkanic in suhih tisk. Galerija je odprta dnevno od 9-17 do 30. oktobra 1955.

Razstava kiparskih del akademskega kiparja Milana Vojska. Razstavljenih je nad 100 umetniških del. Razstava je odprta dnevno od 9-17 do 6. novembra. Ob nedeljah je galerija v času razstave odprta od 9-13.

GOSTILNI PRAŠEK VERA

je v kuhinji in kopalnici nepogrešljiv, čisti najbolje.

ELEKTRO STROJNO PODJETJE GROSUPLJE

IZVRŠUJEMO LIVARSKA • ELEKTROINSTALACIJSKA • KLEPARSKA • VODOVODNA IN GALVANIZACIJSKA DELA

ter s svojim delom pozdravljamo občinski praznik Grosupljega — 29. OKTOBER

CELSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Ponedeljek, 31. oktobra ob 15: Odeta: »Premiera v New Yorku«. Izven.

ob 20: E. Stankovič: »Kočana«. Izven. Gostovanje Srb. narodnega gledališča iz Beograda.

Cetrtek, 3. novembra ob 15: A. Marodič: »Operacija Aitmark«. III. srednješolski abonma.

Petek, 4. oktobra ob 15: A. Marodič: »Operacija Aitmark«. II. srednješolski abonma.

Nedelja, 6. novembra ob 15 in 20: Shakespeare: »Othello«. Gostovanje v Ravnah na Koroskem.

VESTI IZ TREBEVLJ

Zdravniško dežurno službo ob sobote od 14. ure do ponedeljka do 7. ure opravljata dr. Marijan Kržišnik in splošni bolničarici.

Kino »Svoboda-Center« predvaja ob ponedeljku jugoslovanska film: »Ona dva«.

Kino »Svoboda II« predvaja do ponedeljka ameriški film: »Jutri bo boljše«.

Kino »Svoboda-Zasavje« predvaja do ponedeljka francoski film: »Le-pokos noči«.

Pojuzni kino Ljudske pravice predvaja avstrijski film »Kvartet šramec« v soboto ob 16 na Studencu pri Sevnici, ob 19.30 na Rakci; v nedeljo ob 9 v Cerkljah, ob 15 v Arčičah, ob 19.30 v Pišecah; v ponedeljek ob 16 v Bianci in ob 19.30 v Zabukovju.

Dramska družina »Svoboda-Center« igra v soboto ob 19.30 prvo replizo uspehe komedije »Skupno stanovanje«.

»Toti teater« iz Maribora gostuje v ponedeljek ob 18 in 20 v Delavskem domu s svojim 3. sporedom, ki obsega 80 šal v 80 minutah.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Nedelja, 30. oktobra ob 18: W. Inge: »Drnik«. Izven in za podoželje.

Cetrtek, 3. novembra ob 16: E. Kref: »Čeljski grofje«. — Gostovanje v Mestnem gledališču na Jesenicah. Zaključena predstava za gimnazijo; ob 20: E. Kref: »Čeljski grofje«. Izven.

Petek, 4. novembra ob 20: W. Inge: »Piknik«. Izven.

Nedelja, 6. novembra ob 16 in 20: W. Inge: »Piknik«. Izven. Gostovanje v Mestnem gledališču v Ljubljani.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 29. oktobra ob 19.30: E. Harris: »Molčeca usta«.

Nedelja, 30. oktobra ob 19.30: E. Harris: »Molčeca usta«.

Drama v treh dejanjih. Režija: Marjan Stare. Scena: Bojan Cebulj.

Prodaja vstopnic na dan predstave od 10-12 in dve uri pred predstavo.

DROBNI OGLASI

RAZPIS. Svet Prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete razpisuje mesto asistenta za pedagogiko, asistenta za predgovodovsko in staroslovansko arheologijo, asistenta za zoologijo, asistenta za meteorologijo, bibliotekarja v historičnem inštitutu, lektorja za ruski jezik, honorarnega predavatelja za prebravanje iz primerjalne slovanstva, lingvistike in toponomastike, honorarnega predavatelja o slovenskem narodnem pesništvu, honorarnega predavatelja za metodiko pouka filozofije, honorarnega predavatelja za metodiko pouka biologije in honorarnega lektorja za nemški jezik. — Prijave sprejema tajništvo 14 dni po objavi v Uradnem listu LRS. — Tajništvo Prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete. 3718

PISARNIŠKO MOČ za delo v mezd-nem knjigovodstvu sprejmemo. — Nastop službe tako: plača po tarifnem pravilniku. Pogod: najmanj štirih srednja šola. Ponudbe pošiljate pod »Institucija« do 8. novembra oglasnemu oddelku. 3718

IZPRAŠANEGA KURJACA sprejmemo. Neslov v oglasnem oddelku.

VINSKE SODE, rabljene, od 1000 do 5000 litrov, prodamo. — Gostinsko podjetje »Majolka«, Maribor. M 498

Kinematografi predvajajo

KINO »KOMUNA«: Premiera amer. filma: »Greh noči«. Tednik: Filmske novice št. 43. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Spencer Tracy, Katherine Hepburn.

KINO »SLOGA«: Angl. film: »Očka, vrni se!«. Tednik: Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Valerie Hobson, Philip Friend, Mandy Muller. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški barvni film: »Rapsodija«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje. — V nedeljo ob 10 matineja ruske barvne filmske pravljice: »Kameniti cvet«.

KINO »LITOSTROJ«: Amer. barvni film: »Dvoboj pri Srebrnem potoku«. Predstava ob 20. — Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški barvni film: »Robinson Crusoe«. Predstava ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: Ameriški barvni film: »Osamljena pištola«. Predstava ob 18 in 20.

KOROŠKA BELA: Ameriški barvni film: »Robinson Crusoe«. Predstava ob 19.

CELJE: »UNION«: Ameriški barvni film: »Poženi, Joe!«. Predstava ob 18 in 20.

»DOM«: Ameriški film: »Podkupnina«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORŽIČ«: Ameriški barvni film: »Simeronska roža«. Predstava ob 16, 18 in 20. Ob 22 premiera indijskega barvnega filma: »Mangala«. Film bo predvajan na wide screen sistem.

»SVOBODA«: Premiera ameriškega filma: »Bela Starova hčerka«. — Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Georg Montgomery, Ruth

KINO »UNION«

Premiera ameriškega barvnega filma

»Sneg na Kilimandžaru«

Tednik »Filmske novice št. 43«. Predstave ob 16, 18, in 20. V glavni vlogi Gregory Peck, Ana Gardner, Susan Hayward in Hildergarde Neff. Ob 22 premiera ameriškega barvnega filma »Peter Pan«. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

»KINO VICA«

Ameriški barvni film

»Rapsodija«

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. — V glavni vlogi Elisabeth Taylor in Vittorio Gassman. Film bo predvajan na wide screen sistem. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

KALIFOV ZAKLAD

V glavni vlogi Rod Cameron in Tab Hunter. Režija: F. A. Dupont. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

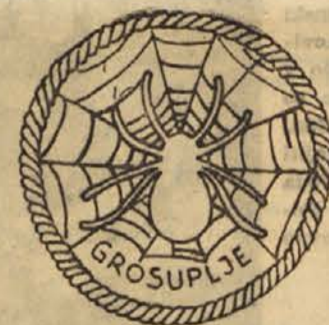
KALIFOV ZAKLAD

V glavni vlogi Rod Cameron in Tab Hunter. — Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»MOTVOZ IN PLATNO«

GROSUPLJE

POŠILJA OB OBČINSKEM PRAZNIKU 29. OKTOBRU BORBENE POZDRAVE VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM, KAKOR TUDI OSTALIM OBČANOM, HKRATI SE TOPLO PRIPOROČA S KVALITETNIMI IZDELKI PO KONKURENČNIH CENAH

»GOSTINSTVO« • GROSUPLJE

s svojimi obrati:

- GOSTILNA PRI MOSTU
- GOSTILNA »ZOLNA«
- GOSTILNA »PRI GROSUPLJČANU«
- GOSTILNA »POD POLZEVIM«
- GOSTILNA »PRI POSTAJI«
- HOTEL NA POLZEVEM

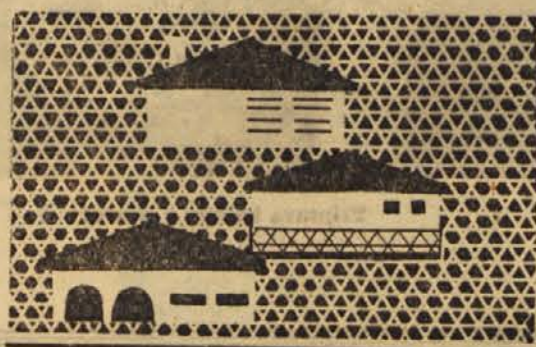
toplo čestita cenjenim gostom ob občinskem prazniku 29. oktobra in se že vnaprej priporoča za cenjeni obisk.

3703

KOLEKTIV

DOLENJSKEGA GRADBENEGA PODJETJA

GROSUPLJE

ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU GROSUPLJA OB NJEGOVEM OBČINSKEM PRAZNIKU 29. OKTOBRU!

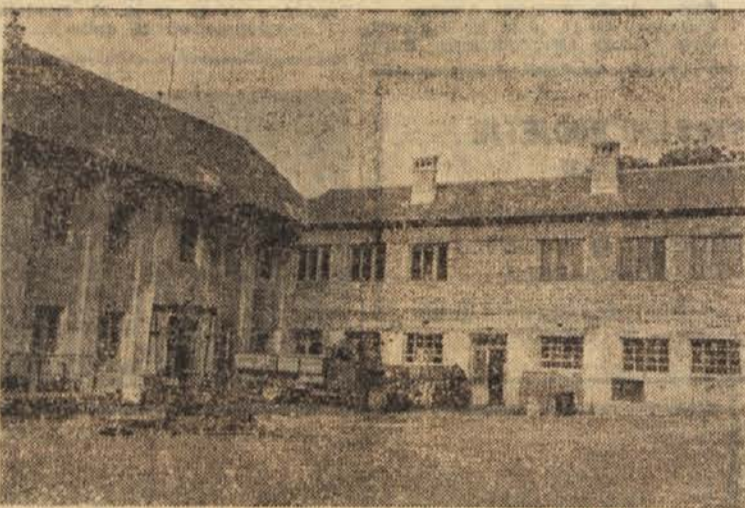
**V POSTOJNI
JE ZRASLO**

KOVINSKO PODJETJE

*LIV Postojna ima
vse možnosti in pogoje za lep napredek*

Kdo izmed bralcev ne pozna Postojne. Če je ni že videl, je gotovo slišal o svetovno znani kraški jami. Ni pa Postojna znana samo po tej znamenitosti. Leži ob vznožju Javornika med gozdovi in je kot taka center gozdarstva in močne lesne industrije. Toda zaradi racionalnejše izrabe našega zelenega zlata si bo moral marsikateri Postojčan v bodočnosti poiskati drugo zaposlitev. Na te stvari je mislil že nekdanji Okrajni ljudski odbor v Postojni. Treba bo postaviti novo industrijo. Zatenkrat so se odločili, da ustanovijo majhno kovinsko podjetje obrtnega značaja, ki bo potem, ko bo izučilo in ustalilo kader ter prešlo do ustajene proizvodnje, zrastle v industrijsko podjetje.

Ze pozimi lanskega leta so začeli iskati po državi primerne stroje. Precej so jih našli na raznih dvoriščih tovarn, kjer so čakali, da se jih usmili »Odpad«, druge pa so kupili v domačih tovarnah za izdelovanje strojev. Stroji so bili tu. Toda nastal je problem, kam jih postaviti. Za silo so preuredili prostore nekdanje menze, ki je med vojno služila za konjušnico. Sem so sitali obdelovalnico in brusilnico. V adaptirano stavbo, ki se

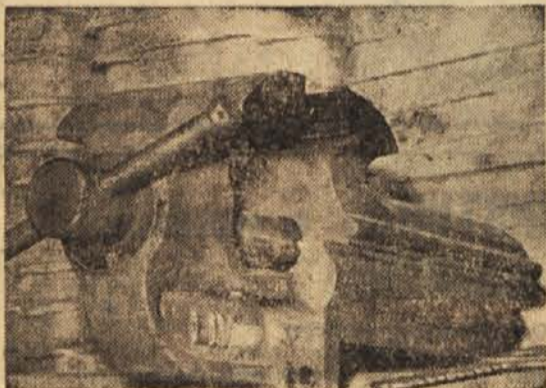
V teh prostorih imajo obdelovalnico, modelarno, brusilnico in pisarne

Problem, ki nastaja v podjetju in ga rešujejo na vse načine, je problem kvalificiranih delavcev za delo v obdelovalnici. Včasih je imel postojnski okraj dovolj kvalificiranih kovinarjev, ki so hodili na delo v Trst in Reko. Ti ljudje pa so se ustalili v novih krajih. Zdaj si mora novo podjetje vzgojiti svoj kader kovinarjev. Toda vzgoja gre počasi naprej. Pomaga ji s priučeno delovno

Delavka brusi ploščo za kuhalnik

V podjetju je zaposlenih zatenkrat 80 ljudi. Zaposlili jih bodo, ko bodo razmere dopuščale še 70, tako da bo skupno število delavcev in nameštencev znašalo 150 ljudi. Vsi delavci delajo po normah, ki so povzete po drugih sorodnih podjetjih in se ne pozna, da je bilo to podjetje konstruirano šele koncem julija letošnjega leta.

Eden izmed končnih izdelkov

držil obdelovalnice, pa so namestili kovačnico, modelarno ter v prvo nadstropje pisarne. Livarna gostuje v nedograjenih prostorih avtoprevozniskega podjetja ob cesti, ki pelje iz Postojne v Trst. Tu v bližini je izbrana tudi lokacija za bodoča tovarniška poslopja.

V livarni vlijejo zatenkrat mesečno okoli 30 ton železa in manjše količine bronca ter aluminija. Odlijejo po naročilu vse odlitke do 700 kg teže. V obdelovalnici odlitke s stroji obdelajo in jim dajo končno obliko. Njihova proizvodnja so tudi odlitki po naročilu za razne strojne dele, odlitki za gospodinjstvo, kot n. pr. ogrodja iz aluminija za električne kuhalnike, grelne plošče za električne kuhalnike, rešetke za peči itd. Izdelovati so začeli tudi primoze, za katere vlada na tržišču zelo veliko povpraševanje.

Priprava kalupa v livarni

Gradbeno podjetje »O B O K« Ljubljana
TITOVA CESTA 51/a
sprejme v službo

gradbenega tehnika

z nekaj let prakse. — Nastop službe takoj, oziroma s 15. novembrom 1955. — Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja.

3707

OGLAŠUJTE V »LJUDSKI PRAVICI«

STROJNOTEHNIČNI OBRAT

K O Č E V J E

REŠKA C. 13 • TELEFON 3-07

Izvršujemo

vsa gradbeno-ključavničarska in vodovodno-inštalaterska dela.

Izdelujemo

vse vrste tesarskih sider, vezi in vijakov.

Vzamemo v izdelavo

vse vrste predalčnih konstrukcij iz profilnega železa in cevi, varjene ali kovičene.

Varimo

električno ali avtogeno vse kovane in lite dele.

- Cena za kg gotovega izdelka 290 do 400 dinarjev.
- Izvršujemo generalna popravila gradbenih in poljedelskih strojev.
- Prevoze izvršujemo z lastnimi prevoznimi sredstvi.

CENJENIM ODJEMALCEM SE PRIPOROČAMO.
ZA KVALITETNO IZDELAVO JAMČIMO.

3708

PRODAMO

tovarni avtomobil

znamke CHEVROLET 3t
v brezhibnem stanju, generalno popraviljen

Mlinsko podjetje - Celje

C 304

Prodajamo

osnovna sredstva, med drugim:

60 RAZNIH STOLOV
14 RESTAVRACIJSKIH MIZ
12 KMEČKIH KLOPI

Licitacija bo 8. novembra 1955. Gostinsko podjetje Slovenski dom, Rogaška Slatina.

3706

Naročniki »Ljudske pravice« so zavarovani za primer nesgode

Na podlagi 10. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih odborov (Ur. list FLRJ št. 34/53) Komisija občinskega ljudskega odbora Skofja Loka za razpis mesta direktorja razpisuje mesto

DIREKTORJA

MEDZADRUŽNEGA
LESNEGA KOMBINATA

»Jelovica«
SKOFJA LOKA

Pogoji: Inženir lesne stroke s 5-letno prakso — tehnik lesne stroke z 10-letno prakso — mizarški mojster z 10-letno prakso v lesni stroki in večletno prakso na vodilnih položajih.

Prošnje je poslati s kratkim življenjepisom in dokazili o strokovni kvalifikaciji do dne 5. novembra 1955 na Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve — Komisiji za razpis direktorskega mesta
ObLO SKOFJA LOKA

3709

Tovarna gradbenih in rudarskih strojev ter kovinskih konstrukcij 14. OKTOBER - KRUŠEVAC

IZDELUJE:

univerzalne motorne bagerje, 1 m³
motorne valjarje 12 in 6 ton
traktorje goseničarje z anglozerjem 160 in 90 KS
betonske mešalce 250 litrov, z električnim in Diesel pogonom na gumijastih kolesih
spremne hišice za valjarje
vse vrste gradbenih in rudarskih vagončkov
transporterje
dvigala
žičnice, železne in kovinske konstrukcije

OBVEŠČA VSE ZINTERESIRANE, DA BO SKLEPALA POGODBE ZA TE IZDELKE ZA LETO 1956 OD 25. OKTOBRA DO 15. NOVEMBRA 1955 V TOVARNI ALI PA PO SVOJIH ZASTOPNIKI, IN SICER:

ZA LR SLOVENIJO — Slovenija-avto — Ljubljana, Vošnjakova ul. 10
ZA LR HRVATSKO — Auto Hrvatska — Zagreb, Draškovičeva ul. 47
ZA LR BOSNO IN HERCEGOVINO — Bosna-auto — Sarajevo, Gajevo trg št. 4
ZA LR ČRNO GORO — Podjetje »Servis« — Titograd, Pobrežje
ZA LR MAKEDONIJO — Auto Makedonija — Skoplje, Železniška ul. 1
ZA AP VOJVODINO — Poljostroj — Novi Sad (za traktorje in bagerje)

ZA VSA NATANČNEJŠA POJASNILA SE OBRNITE TELEFONIČNO 38 IN 141 KRUŠEVAC, OZIROMA NA NAŠE ZASTOPSTVO V BEOGRADU, MILOŠA VELIKOG STEV. 4, TELEFON 24-482

HKRATI OBVEŠČAMO ZINTERESIRANE, DA PRODAJAMO PRESEŽKE IZDELKOV PANOG: 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120 IN 126.

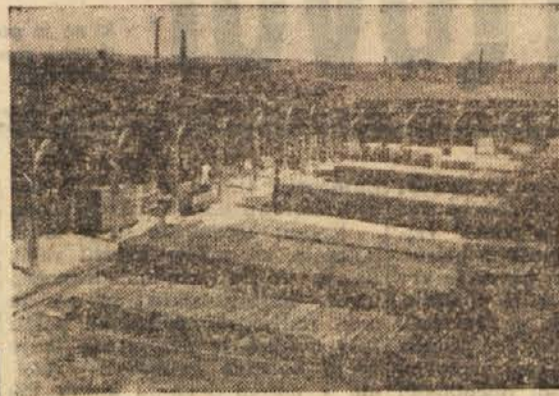
2910

Medzadružni lesni kombinat

»JELOVICA«

ŠKOFJA LOKA in njegov razvoj

Izdeluje pohištvo in druge finalne izdelke iz trdega in mehkega lesa

Leta 1950 so v »Jelovici« pričeli izdelovati poleg mizararskih del tudi lahke gradbene plošče »Jugolit« vseh dimenzij. Tako je nastal v podjetju poseben, obsežen obrat. Na sliki vidimo del tega obrata, oziroma skladišče, kjer so zložene lahke gradbene plošče. Tu je tudi industrijski tir.

se že tudi specializirale za posamezna dela. Podjetje uvaja še nove izdelke, da bi pri tem čim več lesa predelali v drobne galanterijske izdelke. Njihovi embalažni izdelki so že poznani na domačem in tujem trgu. Po združitvi s Tovarno furnirja Bodovlje bodo izdelovali vse vrste furnirja, vezane in panel plošče.

Tovariš direktor Tovarne furnirja Bodovlje je v imenu kolektiva izrazil prepričanje, da bodo po preselitvi dosegli še večje uspehe, posebno še zato, ker so v dosedanjih stisnjenih prostorih z marljivostjo dosegli velik napredek.

Predsednik upravnega odbora pa je izrazil prepričanje, da se bo ob pravilnem razumevanju in reševanju nastalih problemov podjetje še razvilo in opravičilo pričakovanje delovnih ljudi.

ZDRUŽITEV S TOVARNO FURNIRJA BODOVLJE

Tovarna furnirja stoji danes v Bodovljah nad Škofjo Loko, v vznožju Poljanske doline. Od železniške postaje je oddaljena kakih 5 km. Le-ta nima tukaj pogojev za razširitev, čeprav je na trgu veliko povpraševanje po furnirju.

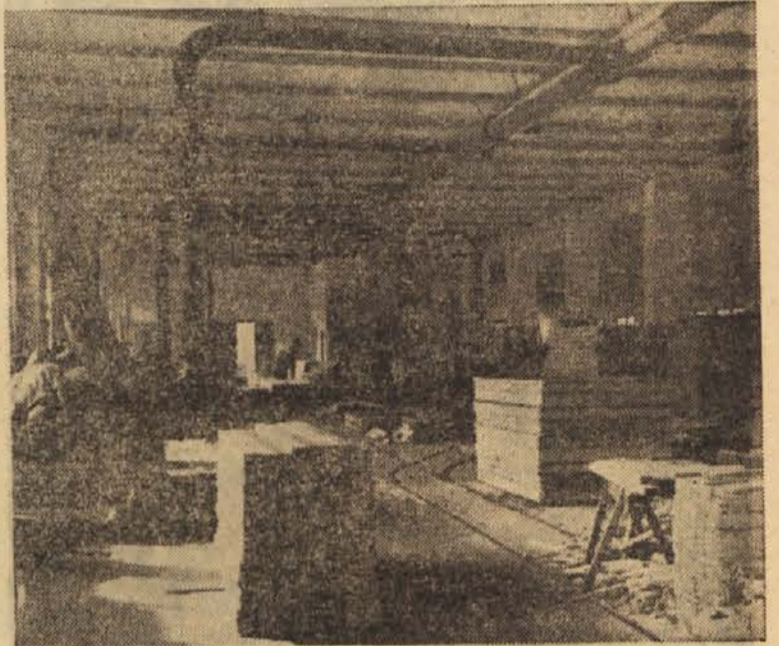
Vodstvo podjetja in delavski svet sta stala pred veliko in važno nalogo: kako zadovoljiti tržišče?

V Bodoveljski dolini ni mogoče razširiti tovarniškega objekta, ker primanjkuje prostora za skladišča. Prometna zveza pa je slaba.

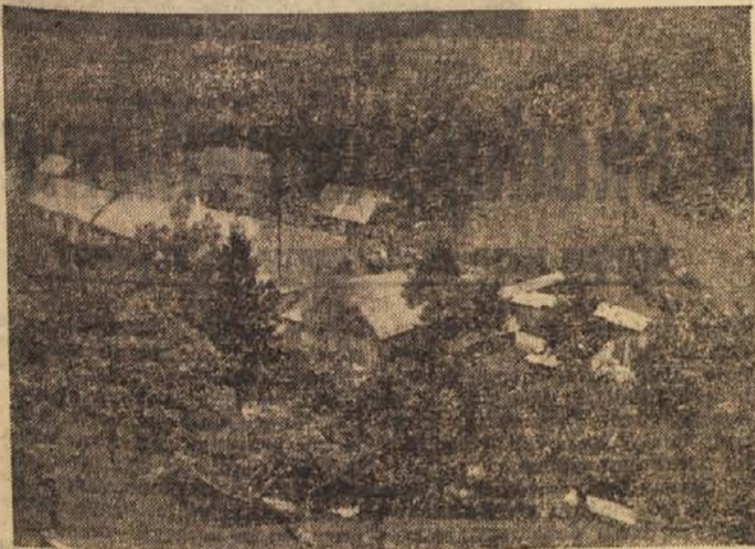
Delavski svet tovarne furnirja je sklenil, da bodo v letu 1955-56 tovarno v celoti preselili v sodobno zgrajene prostore na Trato in se združili s podjetjem »Jelovica«. Tu bodo blizu železniške postaje, stroji pa bodo montirani v moderno zgradbo, kjer je bilo prej Lesno-industrijsko podjetje Trata. Prostorji bodo brezdvomno ustrezali, ker so svetli in opremljeni s sesalnimi napravami za prah. Režijski stroški se bodo znatno zmanjšali, k temu bo pripomogla cesta in železniška zveza za dovoz hrastovih, bukovih, orehovitih, brestovih in česnjevitih hlodov. Imeli pa bodo tudi svoj industrijski tir.

CILJ PODJETJA

Danes je v »Jelovici« zaposlenih več kot 500 delavcev, med njimi je precej žena, ki so

Svetli in udobni prostori, opremljeni s sesalci za prah in z industrijskim tirom, kjer je bilo LIP Trata, ki se je spojilo z »Jelovico«. V teh prostorih bodo montirali stroje za izdelovanje furnirja; stavba sama je poleg železniške postaje.

Tovarna furnirja Bodovlje, v kateri so doslej izdelali marljivi delavci vse vrste furnirja in panel plošče. Od tu se bodo preselili k železniški postaji na Trato

Zdaj obnavljajo tovarniški objekt, zdaj cestišče in prometne zveze sploh.

NA TRATI NEKOČ IN DANES

Trata, kot se imenuje okolica postaje Škofje Loke, je bila nekoč skoraj prazna. Tu sta bili v začetku le dve žagi, kasneje pa se je njima pridružil še obrat »Gradisovega« podjetja. Poleg »Gradisovega« je bilo važno podjetje »Jelovica«, ki je pričelo obratovati z eno samo žago. Podjetje »Jelovica« se je v letu 1947-1950 razvilo v moderno lesno industrijsko podjetje. Obrati so dobili nov strojni park z mizar-skimi in tesarskimi delavnicami in leta 1950 so odprli delavnico lahkih gradbenih plošč »Jugolit«. Takratno podjetje se je razvilo, kajti delalo je za gradbišča vse Jugoslavije.

Vzporedno z investicijskimi gradnjami je pričelo poleg stavbnega mizarstva in tesarstva izdelovati še sobno pohištvo iz trdega in mehkega lesa; tako da to podjetje danes proizvaja poleg rezanega lesa, barak, montažnih hišic in embalaže vseh vrst za notranji in zunanji trg tudi »Jugolit« — lahke gradbene plošče.

Kdor potuje z vlakom skozi Škofjo Loko, vidi skladownice žaganega lesa in hlodov, skladišča, tovarne avtomobile, nadižne tovorne vagonne z izdelki podjetja »Jelovica«.

Sama okolica postaje že govori, da bivajo tu marljivi mizarji, tesarji in ostali lesnoindustrijski delavci. Okolica Trate pa se iz dneva v dan spreminja in dobiva povsem drugo obliko.

Pet let delavskega upravljanja V OPEKARNI MARIBOR-KOŠAKI

Delo pri stroju za izdelavo strešnikov

izdelovali predvsem polne zidakke, votlake, porolit, tlakovec, ravne strešnike in slemenjake. Lani so začeli izdelovati več vrste opeke in sicer: stropnjake »Rapid«, obočno opeko, strešnike bobrovec in stiskane strešnike.

Ker je proti koncu leta 1953 bilo veliko povpraševanje po opeki, so proizvodni načrt v Opekarni Maribor-Košaki presegli. Za lansko leto pa so ga povečali ne samo z novimi izdelki, temveč tudi količinsko. Napeli so vse sile in ga vzlic zastarelim napravam izpolnili. Toda proizvodnja opeke še vedno ne zadošča za kritje potreb v Mariboru in najbližji okolici.

Letošnji proizvodni načrt so v primeri z lanskim letom močno povečali, ker so pričakovali, da bodo dobili investicijski kredit za mehanizacijo podjetja. Izrabljeni stroji in naprave namreč zavirajo večje povečanje storilnosti. Obstoji celo nevarnost, da bo storilnost nazadovala, ker se zmogljivost izrabljenih strojev vedno manjša. Opekarna je bila namreč ustanovljena že leta 1902 in so mnoge naprave stare po več deset let. Strojnega dela pa ne morejo zamenjati z ročnim. Tako delo bi bilo predrago, razen tega pa podjetje ne more dobiti dovolj delavcev.

V prvem polletju se je pokazalo, da brez obnavljanja in nadomeščanja izrabljenih strojev in brez nadaljnje mehanizacije Opekarna Maribor-Košaki ne more zadostiti gradbenim potrebam niti izpolnjevati povečanega proizvodnega načrta. Proizvodnja opeke v letošnjem prvem polletju je bila daleč pod določenim načrtom, bila je celo manjša kot lani. Edino pri žganju opeke so izpolnili načrt, ker so imeli precej surove opeke še iz lanskega leta in so jo žgali v januarju in februarju.

Ker pa je izdelava surove opeke zastajala, se bo to čutilo v pozni jeseni in pozimi, ko bodo morali zaradi mraza prenehati izdelovati opeko.

Vzrokov za neizpolnjevanje načrta je več. Razen izrabljenih strojev in naprav ter pomanjkljive mehanizacije jih je letos precej oviralo neugodno vreme. Zaradi izredne zime se je že začetek sezone zakasnil za cel mesec. Delovni kolektiv je odvisen tako močno od vremena zaradi tega, ker surovo opeko suši v navadnih lopah, kjer ni zavarovana pred mrazom. Z umetnimi sušilnicami bi lahko sezono izdelovanja opeke precej podaljšali in povečali letno proizvodnjo, četudi ne bi povečali zmogljivosti peči.

Pomanjkanje delovne sile in nestalni delavci sta prav tako dva od najvažnejših vzrokov za neizpolnjevanje letošnjega proizvodnega načrta. Starih delavcev, ki store vse za napredek svojega podjetja, je komaj okoli 90. Mnogo več — 100 do 150 — pa je takih, ki se zaposlijo

samo zaradi tega, da bi si trenutno pomagali. Ob prvi priložnosti taki zapustijo delovno mesto in se zaposlijo drugje ali ostanejo doma. Mnogo takih delavcev dovažajo vsak dan na delo z avtomobilom, ker stanujejo v oddaljenih vaseh. Njihova nestalnost v zaposlitvi pa je tudi posledica nagrajevanja, ki je vzlic napornemu delu slabše kot pri podjetjih drugih panog. Pomanjkanje delavcev so delno krili z nadurnim delom, kar pa spet veča proizvodne stroške.

Nestalne delavce prizkušajo navezati na podjetje s povečano skrbjo za njih. Za izboljšanje prehrane so uvedli enolončnico, za delavce, ki stanujejo v zasilnih stanovanjih pri podjetju, pa menzo, kjer se lahko hranijo ves dan. Nekatere bi lahko navezali na podjetje tudi s tem, če bi jim nudili stanovanja. Tu pa so posebne težave. Podjetje sicer ima nekaj stanovanj, vendar v nekaterih stanujejo ljudje, ki so zaposleni drugje. Vsem takim so dali odpoved stanovanja, izselitev pa je pre-

cej dolgotrajna stvar. Zbirajo tudi sredstva za gradnjo novih stanovanj, ki pa so bolj skromna.

Osnovna naloga, če hočejo povečati proizvodnjo, ostane še vedno mehanizacija podjetja. Ker investicijskega kredita niso dobili, so letos nadomestili samo stroj za izdelavo stisnjenih strešnikov. Nujno pa bi bilo treba izboljšati prevoz v obratu in dobiti bager za kopanje glin. S tem in z zamenjavo nekaterih drugih izrabljenih in zastarelih strojev s sodobnimi bi lahko z enakim številom delovne sile, kot jo imajo sedaj, proizvodnjo povečali visoko nad letošnji proizvodni načrt. Seveda so potrebne tudi umetne sušilnice. Če ne bodo naredili kmalu umetnih sušilnic, bodo moral postaviti navadne lope za sušenje opeke, ker sedanje ne ustrezajo.

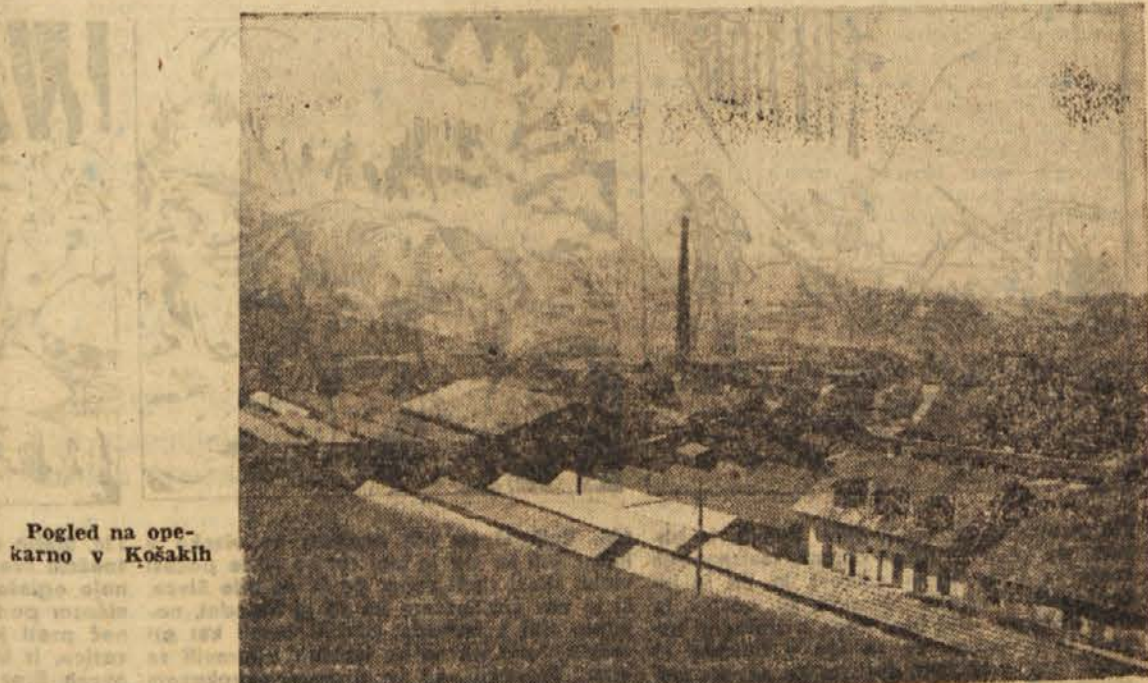
Delavski svet je mnogo storil za to, da bi izrabili sleherni možnost za povečanje proizvodnje. Vendar nekaterih objektivnih ovir, ki so izven njegovega območja, ni mogel odpraviti.

Delovni kolektiv Opekarni Maribor-Košaki se je osamosvojil že lani. Od leta 1948 do takrat je bil opekarniški obrat Maribor-Košaki povezan v podjetju Mariborske opekarni, ki je imelo še obrat v Račah, Ptuj in na Pragerskem. Mariborske opekarni so ustanovili leta 1948 po nacionalizaciji ostalih opekarn, razen Košakov, ki so postali splošno ljudsko premoženje že leta 1945.

Po uvedbi delavskega upravljanja in odcipitvi od Direkcije gradbene industrije v Ljubljani leta 1950 se je v Mariborskih opekarnah marsikaj izboljšalo. Pokazalo pa se je, da taka združitev raztresenih obratov v eno podjetje ni ustrezala. Delavski svet ni mogel dovolj proučevati in uspešno reševati vseh vprašanj, ki so se pojavljala v posameznih obratih, ker so bila pre-

cej različna. Zato so delovni kolektivi po obratih začeli razpravljati o svoji osamosvojitvi. Menili so, da bi lažje gospodarili v obratu, če bi imeli svoj delavski svet, ki bi reševal samo naloge njihovega obrata. Že l. 1953 so se vsi delovni kolektivi po obratih sporazumeli, da bo vsak obrat postal samostojno podjetje. Po predlogu delavskega sveta Mariborskih opekarn so jim pristojni ljudski odbori ugodili že lani.

Opekarna Maribor-Košaki je postala samostojno podjetje v začetku lanskega leta. Od takrat delovni kolektiv še bolj aktivno sodeluje pri upravljanju. Po proučitvi potreb na gradbiščih in možnosti v svojem podjetju je uvedel proizvodnjo nekaterih novih vrst opeke, oziroma jo je začel proizvajati v večji količini. Prej so v obratu Košaki

Pogled na opekarno v Košakah

Dragocen tovor ameriške ladje

ki se je potopila leta 1952 s skoraj vso svetovno zalogo cirkonija

V začetku leta 1952 je ves svetovni tisk obširno poročal o nepopojljivem kapitanu ameriške tovorne ladje »Flying Enterprise« Kurtu Carlsenu, čigar življenje je bilo dva tedna v nevarnosti. Tvegati ga je, da bi rešil ladjo. Ladjo je bil zajel na Atlantskem oceanu silen vihar in jo močno poškodoval. Vseh 51 potnikov in članov posadke so sprejeli druge ladje, kapitan pa je ostal na njej. Ladja je bila nagnjena za

dobrih 65° in tako so jo morskimi valovi premetavali. Sele čez več dni ji je prišel na pomoč vladni čilec. Tik pred angleškim pristaniščem Falmouthom pa se je vrvi pretrgala in ladja se je potopila. Kapitan Carlsen se je rešil v zadnjem trenutku. Teč tednov se je zanimala zanj vsa svetovna javnost, povsod so občudovali njegov pogum in danski kralj mu je podelil naslov viteza reda Danebrog. Z novo ladjo »Flying

Enterprise II.« se je tedaj že sloveči kapitan napotil okrog sveta. Kmalu potem, ko se je ladja potopila, so začele krožiti vesti, da je vozila izredno dragocen tovor, najbrž zlato. In res je neki italijanski potapljač poletel 1953 dvignil iz potopljene ladje večjo količino bankovcev, vrednih v našem denarju kakih 150 milijonov. Denar je bil v poštni vreči, ne da bi Carlsen vedel zanj. Potapljač je razen bankovcev dvignil tudi šest jeklenih zabojev. Tudi za zaboje Carlsen ni vedel. Skrivnost njihove vsebine je prišla na dan šele zdaj v pogovoru ameriških strokovnjakov za jedrsko fiziko z njihovimi angleškimi kolegi.

Na zadnji vožnji je vozila ameriška ladja skoraj vse takratne svetovne zaloge redke in dragocene kovine cirkonija. To čudežno kovino uporabljajo zaradi njenih posebnih lastnosti, ko grade atomske elektrarne. Sele leta 1951, nekaj mesecev preden se je ladja potopila, so ugotovili, da srebrokristobeli cirkonij, ki je zelo odporen proti vročini in kislinam, ne absorbira nevtronov. S tem so se odprle neslutene možnosti za uporabo te kovine pri atomskih raziskavah. Ladja »Flying Enterprise« je vozila pozimi leta 1951 skoraj vse takratne svetovne zaloge cirkonija iz Brazilije v Nemčijo, edino deželo, ki je imela tehnične naprave za proizvodnjo čiste-

ga cirkonija. Ko se je vračala iz Nemčije v Ameriko, se je potopila skupaj z dragocenim tovorom. Ko se je kapitan Carlsen v smrtni nevarnosti več dni boril, da bi jo rešil, seveda ni slutil, kako dragocen tovor vozi. Prevoz te redke kovine je bil strogo zaupen, da ne bi nihče zvedel, za kaj jo uporabljajo. Tudi na krovu obeh ameriških rušilcev, ki sta krožila okrog potapljačeve se ladje, nihče ni vedel, kaj vozi. Zdaj pa je uporaba cirkonija za atomske raziskave že splošno znana. Svetovna proizvodnja te kovine znaša zdaj letno že kakih 100 ton.

Na jesenski razstavi avtomobilov v Parizu so med drugim pokazali tudi nove avtomobilske pnevmatike, ki so namenjene za vožnjo pozimi. Po novem izumu naj bi bile pnevmatike obložene s posebnimi jeklenimi ploščicami, ki naj bi uspešneje pomagale pri vožnji pozimi kakor dosedanje uporabljane verige

Orkani so v zadnjih tednih povzročili velike poplave in opustošenja v Mehiki. Na sliki vidite mesto Tampico, ki je bilo zaradi poplav popolnoma odrezano od ostalega sveta. Zvezo z njim pa so vzdrževali samo s helikopterji.

Ohranitev Nelsonove ladje

V Veliki Britaniji so nedavno ustanovili odbor, ki bo ukrenil vse potrebno za ohranitev ladje »Victory«, poveljniške ladje admirala Nelsona, s katere je vodil bitko pri Trafalgaru. Akcija za ohranitev te zgodovinske ladje se je začela že leta 1920 in takrat so zbrali 100.000 funtsterlingov. Popravila ladje so trajala do leta 1929.

HRUP škoduje organizmu

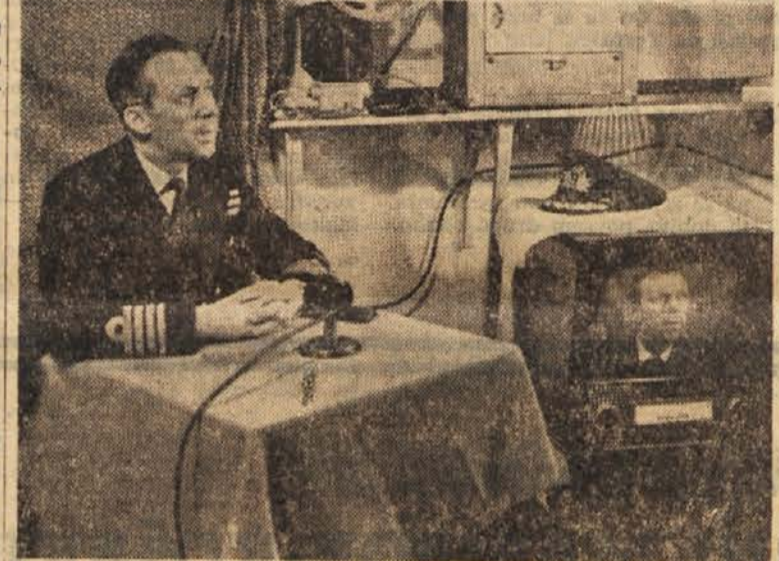
SLUŠNA MEJA ZNAŠA KAKIH 130 FONEMOV

Nedvomno smo veseli, da živimo v dobi velikih uspehov na področju tehnike. Toda naša civilizacija je postala tako hrupna, da se zdravniki in psihologi zaskrbljeno vprašujejo, kaj bo, če se bo ta razvoj nadaljeval. Pred nekaj meseci je bil v Parizu 34. kongres za higieno in na njem so obravnavali tudi vprašanje hrupa. Razen znanstvenikov se je oglašil k besedi tudi pariški policijski prefekt M. Dobois, ki

skega prefekta. Prebivalec Pariza so priporočili, naj se izogiba slehernemu nepotrebnemu hrupu. Ljudi ali podjetja, ki po nepotrebnem povzročajo hrup, bodo odslej koznovali z občutnimi denarnimi globami. Glavna žrtev mestnega hrupa pa je po mnenju strokovnjakov delavec. Naša doba nam je pri-

sega gornjo mejo. Takšen hrup je za človeško uho že nesnosen in povzroča bolečine v ušesih. Znanost uporablja posebne aparate, tako imenovane sonometre, s katerimi izmeri intenzivnost hrupa. Z njimi lahko v velikih mestih ugotovimo tako imenovanj sonogram ali krivuljo hrupa. Strokovnjaki so ugotovili, da je povprečen človek v polovici dneva izpostavljen 60, oziroma celo 70 fonemom hrupa. To škoduje vsemu človeškemu organizmu.

Zanimivi poskusi na živalih so pokazali, da stalni hrup 50 fonemov rast podgane časovno zadržal. Nekemu angleškemu znanstveniku se je posrečilo v nekaj sekundah z močnim hrupom ubiti več žuželk. Podlegle so vročini, »zvok jih je do smrti skuhal«. Tudi na ljudeh so ugotovili zvišano temperaturo kože, ki jo je povzročal močan hrup. Ponekod si pomagajo proti hrupu s pisalnimi stroji, ki ne ropotajo tako kakor običajni, s svetlobnimi signali namesto zvoncev in z drugimi napravami. V strojnih dvoranah uporabljajo delavci uspešne poklopce, kar zboljša njihovo zdravstveno stanje.

Najmodernejša angleška letalonosilka »Ark Royal«, ki je pred dnevi izplula iz pristanišča Porthmouth, je prevzela svojo redno dolžnost v Sredozemskem morju. To je prva ladja na svetu, ki ima televizijske naprave, ki so istočasno namenjene za operativne cilje in tudi za zabavo. Prav tako so na ladji elektronske naprave za vodenje, ki omogočajo neprekinjeno vožnjo tudi v pogojih radioaktivnega izžarevanja. V primeru radioaktivnega izžarevanja lahko vso ladjo hermetično zapre, zraka pa bi dovajale naprave, ki so postavljene znotraj ladje. Na sliki vidite komandanta letalonosilke, ko odgovarja na vprašanja novinarjev. Istočasno pa ga že vidite tudi v televizijskem aparatu, ki je postavljen v njegovi sobi.

Dragocene slike se vračajo

Prvih 750 slik iz umetnostne galerije v Dresdenu, ki so jih leta 1945 odpeljali v Sovjetsko zvezo in jih tam zadnje čase kazali samo še v velikih državnih galerijah, so pripeljali te dni v vzhodni Berlin. Sovjetska vlada jih je letos spomladi vrnila Demokratični republiki Nemčiji. Razstavljene bodo v novembru v vzhodnoberlinski Narodni galeriji.

Meteor v Ukrajini

Znanstvena odprava iz Kijeva proučuje meteor, ki je nedavno padel v Ukrajini blizu mesta Zvonkova. Padel je na ledino in napravil majhno žrelo. Nebesno telo je prizmatično s šestimi nepravilnimi ploskvami, težko 1272 gramov in prevlečeno z temnorjavo skorjo z rumenkastimi plicami. Meteor je sestavljen iz železa in zvepla.

Televizija v Avstraliji

Peti kontinent bo dobil televizijo, ko bodo zgradili prve televizijske postaje v Avstraliji. Dve državni televizijski postaji skupaj s središči za studio bodo zgradili v Sydneyu in Melbournu in poslovati bosta začeli pred koncem prihajajočega leta. Večina opreme bo dobavila neka angleška tvrdka, in sicer v vrednosti nad 250.000 funtsterlingov. Vsaka postaja bo imela dva glavna oddajna aparata po 18 kW za gledanje in 4 kW za zvok z dvema manjšima oddajnikoma aparatoma kot rezervo. Udi tvrdka Marconi je dobila naročila za dve kameri z oscilacijsko opremo, ki ju bo uporabljali za šolanje strokovnih kadrov v Sydneyu in Melbournu.

Vlak brez osebja

V novembru bo začel voziti na progi New Rechelle—New Haven prvi povsem avtomatizirani vlak, ki ne bo imel nobenega osebja. Za kontrolo bo vozil po vzporedni cesti kamion. Po mnenju strokovnjakov ne bo težko docela avtomatizirati ves ameriški železniški promet. Omenjeni vlak bo prvi korak na tej poti.

Nov hitrostni rekord

Nov hitrostni rekord

Neki ameriški pilot je dosegel z reaktivnim lovskim letalom »Douglas-Shyhawk« nov hitrostni rekord. Letel je 100 m nad zemljo s hitrostjo 1,118,5 km na uro.

Uran na Japonskem

Skupina japonskih geologov je našla v opuščeni rudniku zlata blizu Kurayoski, 650 km jugozahodno od Tokia na bogata ležišča urana. To je prvi primer, da so našli na Japonskem uran.

je napovedal temu zlu naših dni neizprosno vojno. Pozneje so v mnogih velikih mestih sledili temu zgledu »Prefeta de silence« (Prefekta tišine), kakor imenujejo zdaj Parizani svojega policijskega prefekta.

nesla velika industrijska podjetja, v katerih je hrup naravnost neznošen, zelo škodljiv za živce delavcev in delavk. Mnogim vrstam hrupa so se ljudje že privadili, kar pa njegovega škodljivega vpliva ne prepreči. Če se hočemo proti nevarnosti učinkovito boriti, jo moramo dobro poznati. Kaj je pravzaprav hrup? Na to vprašanje ni težko odgovoriti. — Hrup poznajo vsi v mestu živeči ljudje. Merimo ga s fonenom. Fonem je zvočna enota.

Človeško uho lahko dojema samo določene zvočne valove. Zvočni valovi pod določeno mejo so infrazvoki, nad njo pa ultrazvoki. In teh našo uho ne sliši. Pri 0 fonemu uho še ničesar ne sliši. Pri enem fonemu pa nekaj že dojema. Običajni pogovor doseže 60 fonemov, cestni hrup 85 do 90, mešanica glasov v krčmi in opoldanskih urah 70, hrup v strojni dvorani pa 120 fonemov. Kateri hrup je za človeško uho še znošen? To je seveda pri posameznih ljudeh različno. Stirimotorno letalo razvija v razdalji 3 metrov 120, reaktivno letalo pa 145 fonemov. Ker znaša slušna meja kakih 130 fonemov, hrup reaktivnega letala torej že pre-

ZA DOBRO LTO

»Odrežite mi, prosim, od tega blaga dvašest centimetrov, gospodična.«

»Prosim, sestra, odnesite otroka nazaj k njegovim materam. Moj mož menda ne razume šale.«

»Cifra ali mož? Ce bo 'cifra' omijem posodo.«
»Kaj pa če bo mož?«
»Jo tudi pomijem.«

ČAS VOLKOV

124. Previdno so zavili okoli ovinka in obstali. Na cesti so ležali ostanki raztrganega konja in štiri mrtvi volkovi, ki jih je bil konj ubil s kopiti. »Menda so odšli,« je menil nekdo. »Skočita vidva s puškama naprej in pogojta če so kje v bližini,« je predlagal logar. Onadva sta že napela petolina in odskočila proti sanam. Hitro sta bila pri njih in se previdno ozirala okoli sebe. »Ni jih več!« sta zavpila nazaj. »Vidi se, kod so odšli.«

125. Volkovi so bili medtem že visoko v hribu. Bili so siti in leni ter so se le počasi vlekli skozi sipki sneg. Če bi ne bilo Sivca, ki je ves čas, potem ko se je najedel, nemirno silil k odhodu, bi bili ostali kar pri sanah. Tako pa so se končno odpravili za njim. Prenočili so v nizkem smrekovem gozdu in se drugo jutro spet spustili k cesti. Toda konja ni bilo več. Konjederec je prejšnje popoldne naložil njegove ostanke na sanj in jih odpeljal.

126. Slabe volje so se volkovi vračali v zasneženi breg. V trebuhih so je vedno močnejše oglasal glad. Ta dan niso dobili prav ničesar pod zob. Tudi drugi dan ne. Tretjo noč proti jutru so se ustavili nad majhno vasico, iz katere je prinašal veter vonj po ovcah. Brez oklevanja so se začeli spuščati navzdol k staji. Nekaj časa so stali v varni razdalji in lovili mameči vonj, potem pa je eden zatulil in planil naprej. Nedaleč od staje so je odprlo okno in skozenj je pogledal lovec Blažen.

Težave z barvno televizijo

Angleška radijska družba BBC je hotela prejšnji teden napraviti poskus z barvno televizijsko oddajo. Posku pa se je izjalovil, kar so ugotovili ljudje pri televizijskih aparatih 2 čez dobro minuto. Oddaja je trajala namreč samo eno minuto, potem pa na televizijskem platnu ni bilo več videti ne barvnih, ne črnobelih slik. Iz televizijske postaje so pozneje sporočili, da so močnejši oddajo zaradi tehnične motnje prekinili.